

Til
Kontrollutvalgene i Hallingdal

Oversendelse av regnskapsrevisjonsrapport

Vi viser til at kontrollutvalgene i Hallingdal anmodet Kommunerevisjon IKS om å fremlegge en rapport fra en utvidet regnskapsrevisjon av Regionrådet i Hallingdal for 2018 i løpet av våren 2019. Vedlagt oversendes regnskapsrevisjonsrapport datert 2. mai 2019 som oppsummerer resultatet av årsoppgjørrevisjonen for Regionrådet for Hallingdal i 2018.

Med vennlig hilsen
Kommunerevisjon IKS

Elin D. Myhre
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Kopi: Daglig leder i Regionrådet for Hallingdal

ÅRSREGNSKAPSREVISJON 2018

Rapport fra Kommunerevisjon IKS for Regionrådet for Hallingdal

Innhold

1	Innledning	2
2	Regnskapsrevisjon 2018	3
2.1	Presentasjon av regnskap og årsmelding	3
2.2	Budsjett og internkontroll	5
2.3	Resultatregnskap	5
2.4	Prosjekter	8
2.5	Balanse	8

Fagernes, 2. mai 2019

Endelig, offentlig

Elin Dokken Myhre

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/fagansvarlig

Sign.

Dagny Thon Hovrud

Forvaltningsrevisor

1 Innledning

Rapporten oppsummerer de viktigste resultatene av vår regnskapsrevisjon. Rapporten er utarbeidet for at ledelsen og øverste organ for virksomheten samt kontrollutvalgene kan oppfylle sin plikt til å påse at virksomheten har betryggende kontroll og revisjon.

Hovedformålet med regnskapsrevisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter, jf. forskrift om revisjon i kommuner mv. § 3. Vi gjennomfører revisjonsarbeidet iht. lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og de internasjonale revisjonsstandardene. Revisjonsarbeidet for året planlegges ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering, samt tidligere års revisjoner. Vi gjør årlig kontroller av balansen, intern kontroll, kostnader, eventuelt bundne midler, finansiering, presentasjon av årsregnskap og årsberetning. Vi vurderer om regnskapet i det alt vesentlig er i tråd med regelverket og gir et tilfredsstillende bilde av den økonomiske situasjonen. Konklusjonen på revisjonsarbeidet avgir vi i revisors beretning.

Vi kontrollerer årsregnskapet som helhet, og normalt ikke avdelingsregnskap, tertialrapportering mv., om det ikke er en pliktig oppgave i henhold til lovverk eller avtalt revisjonsoppdrag. For virksomheter som i stor grad finansieres av tilskudd til prosjekter, gjør vi en viss kontroll også av dokumentasjonen av prosjektrengnskap. Vi har også enkelte attestasjonsoppgaver som er pålagt fra tilskuddsgivere. Vi veileder og bistår virksomheten på forespørsel på områder vi har kompetanse på, og informerer om endringer i regelverk mv. når vi anser det hensiktsmessig.

Revisor har gjennomgått årsmelding og årsregnskapet til Regionrådet for 2018 for å vurdere informasjonsinnholdet, jf. drøftinger i felles kontrollutvalgsmøte i Hallingdal i januar 2019 og bestillinger fra kontrollutvalgene i Nes, Gol, Ål, Hol og Hemsedal.

I det følgende rapporterer vi resultatet av revisjonsarbeidet på de ulike kontrollområdene og hvilke funn som er gjort. Vi benytter fargekoder for å angi konklusjonen p.t. på de enkelte punktene:

- **Grønt** : Vi har ikke avdekket feil eller mangler av vesentlig betydning, eller vi har påpekt feil som er blitt korrigert av virksomheten.
- **Gult** : Vi har avdekket svakheter eller mangler som virksomheten bør forbedre, men som isolert sett ikke anses vesentlige for konklusjonen i revisjonsberetningen.
- **Rødt** : Vi har avdekket feil eller mangler som er av vesentlig betydning for konklusjonen i revisjonsberetningen, og som ikke er korrigert.

Daglig leder har ansvar for å fremlegge all dokumentasjon som han er kjent med og som er relevant for regnskapet og de problemstillinger vi har reist. Rapportens innhold er gjennomgått med regnskapsmedarbeider 26. april og daglig leder 30. april 2019. Innspill, synspunkter og vurderinger fra daglig leder er innarbeidet i rapporten.

Daglig leder og regnskapsmedarbeider har gjennom ledelseserklæring bekreftet at de har fremlagt all relevant informasjon som har betydning for vurderingen av årsregnskapet. Herunder at det ikke har vært/er rettsvister, brudd på gjeldende regelverk, misligheter, hendelser etter balansedagen eller vesentlige forpliktelser for øvrig som ikke er gjort kjent for revisjonen.

2 Regnskapsrevisjon 2018

Regionrådet for Hallingdal er ikke egen juridisk enhet, men inngår som organisasjonsledd under Ål kommune. Regnskapet til Regionrådet er innarbeidet i kommunens regnskap i tråd med gjeldende regelverk, og de formelle rapporteringskrav til årsregnskap, noter og årsberetning skal tilfredsstilles gjennom kommuneregnskapet. Regionrådet sin rapportering til Hallingtinget er ikke underlagt samme formkrav som kommuneregnskapet, men regnskapet skal for øvrig føres i tråd med god kommunal regnskapsskikk.

2.1 Presentasjon av regnskap og årsmelding

Kontrollområder / Gjennomføre revisjonshandlinger:		Oppsummert vurdering / Merknader fra revisjonen:
2.1.1	Revisors beretning Revisors uavhengighet mv. Oppdragsansvarlig revisor har vurdert om han/hun er uavhengig av virksomheten, har nødvendig kompetanse, vandel mv. i tråd med krav i forskrift om revisjon §§ 11 - 15.	Vi har avlagt normal revisjonsberetning for Regionrådet for Hallingdal datert 30.april 2019. I denne rapporten, under relevante punkt nedenfor, peker vi imidlertid på enkelte forbedringspunkter og svakheter i det avlagte årsregnskapet. Revisor har avlagt egenerklæring datert 21.1.2019 som bekrefter revisors uavhengighet mv.
2.1.2	Årsregnskapet, formalia: Vi har kontrollert om: • Årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk, og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen og resultatet per 31.12.2018. • Herunder at resultat- og balanserapportene i årsregnskapet er riktig summert, stemmer med underliggende revidert regnskap og endelig fjorårsregnskap, og i det alt vesentlig gir riktig presentasjon og bilde slik vi kjenner virksomheten. • Årets resultatet er finansiert/avsluttet i tråd med gjeldende regelverk.	Vi har ikke avdekket vesentlige feil i de regnskapsrapporter som presenteres. Vi presiserer imidlertid at: Prosjektene 889 Fjellregionsamarbeidet og 876 Hallingdal Ungdomsråd, er rapportert som egne prosjekt-regnskaper, samtidig om de er inkludert i regnskapsrapporten for prosj. 891 Regionrådet, politisk del. Vi anbefaler at en framover velger enten eller. Ifølge daglig leder var det slik i 2018 at for å få samsvar mellom oppsett budsjett 2018 og regnskap er prosjekt 889 og 876 lagt inn i regnskap. 889 Fjellnettverket er i utgangspunktet medlemskontingent som naturlig kan ligge på 891 framover. 876 Hallingdal Ungdomsråd er drift av HUR og bør defineres som et prosjekt (flere poster). I framtida tar Regionrådet ut dette fra 891. Særregnskapet til Regionrådet for Hallingdal omfatter to virksomhetsområder: Regionrådet, som legges fram for Hallingtinget, og IKT-tjenester, som legges fram for styringsgruppa av rådmenn i Hallingdal. Det føres felles balanse for de to virksomhetsområdene (hvor IKT-postene er merket). Normalt bør det være samsvar mellom balanserapport og resultatrapportering. §-27-virksomhet utgår som organisasjonsmodell i den nye kommuneloven som trer i kraft høsten 2019. Regionrådet må følgelig endre organisering iht. den nye lovens sjette del innen høsten 2023. Merforbruket i 2018 på kr 70.403 er nullet ved å inntektsføre på konto for tilskudd fra kommuner. Dette er ikke vedtak / grunnlag for å kreve kommunene for beløpet per 31.12.2018. I stedet skulle merforbruket vært ført mot egenkapital, i påvente av vedtak i 2019 for hvordan merforbruket skal finansieres. Feilen er ikke av vesentlig betydning. Regionrådet og økonomiavdelingen vil endre praksis fra og med 2019.

2.1.3	Årsregnskapet, Informasjonsinnhold: Vi har vurdert om • Årsregnskapet som helhet er presentert oversiktlig og leservennlig.	Regnskapsrapporten som framlegges er forholdsvis omfattende og rik på detaljer. Vi ser det som positivt at regnskapsrapporteringen bidrar til stor åpenhet og transparens til hvordan midler er benyttet. Detaljrikdommen kan imidlertid gjøre det vanskelig for en utenforstående å få oversikt over de økonomiske realitetene. Revisor anbefaler at Regionrådet vurderer følgende endringer framover: • Videreutvikle den tabellariske resultatrapporten over alle prosjektene, da denne gir god oversikt over virksomheten. Vi anbefaler å slå sammen enkelte regnskapskonti, for å forenkle oversikten noe, og ta inn en kolonne for IKT. • Ta ut detaljerte resultatoversikter for det enkelte prosjekt (818-890 som nå presenteres på side 1-6), da tilsvarende informasjon ligger i tabellen omtalt over. • Fortsatt vise oversikter over administrativ og politisk del av Regionrådet som viser regnskap mot budsjett og fjorår, men vurdere å slå sammen noen av regnskapskontiene for forenklet oversikt. • Tall kan med fordel rapporteres i hele kr (uten ører). Daglig leder ser dette som gode forslag som de vil innarbeide i 2019.
2.1.4	Årsmeldingen: Vi har vurdert om årsberetningen: • og informasjonen der om årsregnskapet stemmer med årsregnskapet. • Inneholder omtale av vesentlige budsjettavvik. • Inneholder relevant informasjon om den økonomiske stillingen. • Inneholder relevant informasjon om eksterne tilskuddsmidler og hvordan disse er benyttet. • Er presentert oversiktlig og leservennlig. • Gir et riktig/godt bilde slik vi kjenner virksomheten.	Vi har ikke avdekket feil av betydning i årsmeldingen ifht. opplysningene om årsregnskapet. Etter revisors vurdering gir årsmeldingen en konkret og kortfattet beskrivelse av styringsstrukturen og formålet med virksomheten. Videre gir årsmeldingen fylldig informasjon om alle prosjektene Regionrådet har arbeidet med gjennom året. Når det gjelder informasjon om prosjektene anbefaler vi: • At det er en tydelig henvisning mellom omtalen i årsberetningen og de enkelte prosjektene i regnskapsrapporteringen. • At det vurderes å ta inn informasjon om når det enkelte prosjekt startet opp og når det er tenkt avsluttet, den totale kostnadsrammen og hvem som i hovedsak finansierer prosjektet. Videre mener revisor at modellen for strategisk plan, med de seks elementene samarbeid, folk som ressurs, bukvalitet, infrastruktur, fleirkjernestruktur og arbeidsplasser, viser virksomheten på en god måte. Det kan være interessant å få illustrert hvordan det enkelte prosjekt kan knyttes opp mot de ulike elementene i modellen. Videre er det slik at Regionrådet har vedtatt nye rutiner for å informere kommunestyremedlemmene i Hallingdal om det arbeidet som regionrådet gjennomfører og hvordan strategien skal forankres i kommunene. Det kan vurderes om å ta inn informasjon om disse rutinene i årsmeldingen. Årsmeldingen er på 29 sider, og kan dermed virke omfattende. En detaljert innholdsfortegnelse og tydelige overskrifter gir imidlertid leseren en god veiledning, slik at det bør være enkelt å finne frem til den informasjon som er spesiell interessant for den enkelte. Vi gjør oppmerksom på at årsmeldingen i kommunal virksomhet normalt skal inneholde redegjørelse for budsjettavvik. Regionrådet, har i stedet valgt å rapportere dette i saksutredningen til Hallingtinget.

	Daglig leder ser punktene over som gode forslag som de vil vurdere og innarbeide framover.
--	--

2.2 Budsjett og internkontroll

Kontrollområder / Gjennomføre revisjonshandlinger:		Oppsummert vurdering / Merknader fra revisjonen:
2.2.1	Budsjett Vi har kontrollert om: - Budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med vedtatt regulert budsjett. - Disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet er i samsvar med budsjettvedtak.	Budsjettallene i årsregnskapsrapporten stemmer med vedtatt budsjett for Regionrådets politiske og administrative del i sak 11-2017. Evt. vedtak som gjøres gjennom året og medfører bevilgning og bruk av fond utgjør i realiteten budsjettendringsvedtak. Slike skal iht. kommunale regler registreres som budsjettendring og rapporteres som regulert budsjett. Det er ikke vedtatt / rapportert regulert budsjett for 2018. Regionrådet vil etter vår anbefaling endre praksis framover. I 2018 utgjør ikke manglende budsjettføring noen vesentlig praktisk betydning, da de berører prosjekt som det ikke er praksis å budsjettere, samt disponering av overskuddet fra i fjor. Ledelsen har i sin ledelseserklæring til oss bekreftet at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet 2018 er i samsvar med budsjettvedtak. Det er enkelte budsjettavvik knyttet til bevertning, reiser mv., dette er omtalt i saksutredning 02/19 Rekneskap 2018 og årsmeldinga punkt 5.18. Budsjettavviket kommer i stor grad av studietur til Brussel. Det er framlagt program for turen, og det har vært en prosess for beslutningen, bl.a. med drøfting i Regionrådet. Vi har nevnt for daglig leder at det også kunne vært klokt å vedtatt en tydelig økonomisk ramme for turen.
2.2.2	Ordentlig og oversiktlig registrering, og dokumentasjon og intern kontroll: Vi har kontrollert om virksomheten har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av virksomhetens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk, og ordnet den økonomiske kontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll (jf. forskrift om revisjon § 3). Herunder om virksomheten har dokumentert balansen slik det stilles krav om.	Vi har ikke avdekket vesentlige mangler i virksomhetens økonomiske interne kontroll, registrering og dokumentasjon, med unntak av det som er omtalt under øvrige punkt.

2.3 Resultatregnskap

Kontrollområder / Gjennomføre revisjonshandlinger:		Oppsummert vurdering / Merknader fra revisjonen:
2.3.1	Lønn mv.:	Vi har ikke avdekket vesentlige feil i lønnsutgifter.

	Lønn er utbetalt og ført i Ål kommune, og følger i stor grad samme system og internkontroll som i kommunen. Ved revisjon av lønnsområdet i kommunen har vi ikke avdekket vesentlige feil eller svakheter. Ut over dette har vi for Regionrådet kontrollert om: • Lønnsutgiftene totalt sett er gyldige (reelle) og riktig periodisert. • Lønnsutgiftene til daglig leder er riktig i forhold til lønnsprotokoll signert av overordnet.	
2.3.2	Reiseregninger: Vi har kontrollert om: • Reiseregninger er tilfredsstillende dokumentert og gyldige utbetalinger. • Reiseregninger er tilfredsstillende dokumentert og spesifisert i tråd med kravene for å utbetale de uten skattetrekk og arbeidsgiveravgift.	Reiseregninger registreres i det elektroniske reiseregningssystemet som Ål kommune benytter, og utbetales over lønssystemet. Dette sikrer at alle reiseregninger godkjennes av to personer. Vi har følgende merknader fra våre stikkprøver av daglig leder sine reiseregninger: • Reiseregningene fra daglig leder er generelt godt spesifisert og dokumentert, og anvist av rådsordfører i tråd med gjeldende vedtekter. I forhold til de legitimasjonskrav Skatteetaten har satt for slike skattefrie utbetalinger, bør følgende forbedres: Retursted bør alltid registreres for km-godtgjørelse (selv om det er logisk at det har vært retur). Når reisen går over flere dager bør den deles opp. Det er spesielt av betydning når det kreves diett, for at de skal være etterkontrollerbart at diettkravet er legitimt. • Daglig leder har levert reiseregninger to ganger i løpet av året. Vi anbefaler at reiseregninger leveres oftere, fortrinnsvis hver måned. Dette for å redusere risiko for å glemme enkelte reiser, tap av nødvendige kvitteringer og reisedetaljer, og for å gjøre det enklere for den som skal godkjenne kravene å gjøre en realitetsvurdering. Det er mindre omfang på reiseregninger fra de øvrige ansatte, og stikkprøvene vi tok var i all hovedsak i orden. Vi bemerker at det manglet passasjernaavn på noen regninger. Daglig leder uttaler at dette skal de få på plass.
2.3.3	Innkjøp: Vi har vurdert om utgiftene i det alt vesentlige er dokumentert, gyldige (reelle) og riktig periodisert. Vi har vurdert om virksomheten har tilfredsstillende internkontroll for å sikre dette.	Utgifter i Regionrådet er anvist av daglig leder, og attestert av en annen, vanligvis regnskapsmedarbeider i Regionrådet. Regnskapsmedarbeider står også for utbetaling og regnskapsføring. Økonomiavdelingen i Ål kommune har en rolle i avstemming og avslutning av regnskapet, men har noe begrenset rolle og innsyn. De fleste inngående fakturaer scannes og behandles elektronisk, noe som sikrer at alle bilag anvises og attesteres av to, og at dokumentasjonen er synlig for alle som har en rolle i tilknytning til regnskap. Regionrådet har også fortsatt en viss mengde papirbilag. Vi anbefaler at alle utgiftsbilag scannes, for å bedre innsynet for alle som har en rolle i tilknytning til regnskapet, og dermed øke kontrollmuligheten løpende.

		Vi har på stikkprøvebasis kontrollert at utgiftene er godkjent av to og er dokumentert med bilag. Vi har følgende merknader fra vår kontroll: - Når det gjelder fakturaer for bevertning mv. bør det gå fram av bilagsdokumentasjonen hvilken anledning, prosjekt og deltakere den er for. Hvor slik informasjon mangler på bilagsdokumentasjonen i 2018, har vi etterspurt og fått tilfredsstillende forklaringer og dokumentasjon, og konklusjonen er at utgiftene er gyldige for Regionrådet. - Blant papirbilagene er det utleggsregninger fra daglig leder. Våre stikkprøver viste at disse er dokumentert med underdokumentasjon herunder anledning og navn, og signert av daglig leder selv og regnskapsmedarbeider. De er ikke anvist av rådsleder slik vedtektene og god internkontroll tilsier. Vi har på grunnlag av dokumentasjonen konkludert med at utgiftene er gyldige for Regionrådet, men anbefaler at slike utlegg framover scannes, registreres elektronisk og anvises av rådsordfører. Dette vil daglig leder få på plass i 2019. For øvrig har vi ikke avdekket svakheter av noen betydning. Vi legger til grunn at utgiftene er gyldige for Regionrådet. Det er i 2018 vedtatt å gi et tilskudd til Flå Vekst SA på kr 200.000 som ikke er kostnadsført. Dette skulle etter regelverket (anordningsprinsippet) vært kostnadsført på vedtakstidspunktet, dvs. i 2018. Mangelen utgjør ikke noen vesentlig feil etter vår vurdering. Regionrådet vil forbedre praksis framover.
2.3.4	Kostnadsnivå: Vi har vurdert om kostnadsnivået i alt vesentlig er innenfor det som anses normalt akseptabelt for bruk av offentlige midler.	Vi har inntrykk av at kostnadsnivået når det gjelder møter med overnatting, bevertning mv. i Regionrådet er noe høyere enn i eierkommunene, i alle fall om en tar hensyn til hva kommunalt ansatte generelt opplever er praksis. Møter og representasjon er en viktig del av Regionrådets virksomhet, i og med at Regionrådet er en møteplass for samarbeid mellom kommunene og med andre aktører. Vi forutsetter at Regionrådets praksis er et prinsipielt politisk valg. Daglig leder har lagt vekt på at det er viktig å skape gode møteplasser og legge til rette for godt samarbeid. Møter er derfor til dels lagt til hotell, av og til med 2-dagers samlinger som inkluderer middag og samvær ut over vanlig arbeidstid. Ifølge daglig leders statistikk har det vært 32 møter i 2016 - 2018, hvorav 17 har vært utenom hotell, 5 har vært 2-dagers samling på hotell, 2 møter på hotell kombinert med andre møter og 8 dagsmøter på hotell. For øvrig viser vi til Regionrådets regnskapsrapportering og årsmelding for beskrivelse av hvordan midler er benyttet og hva som er oppnådd.
2.3.5	Inntekter: Vi har vurdert om inntektene i det alt vesentlige er riktig periodisert og fullstendige. Vi har vurdert om virksomheten har tilfredsstillende internkontroll for å sikre inntektene.	Vi har ikke avdekket vesentlige feil eller mangler i inntekter. Det er inntektsført kr 470.000 i tilskudd for yrkesmessa, uten at det i regnskapet er dokumentert med tilsagn eller annen bekreftelse på at tilskuddet vil mottas. Ifølge daglig leder er inntekten trygg med grunnlag i partnerskapsavtalen. Vi anbefaler at Regionrådet framover tar i bruk faktureringsmodulen i regnskapssystemet, i stedet for å utstede utgående fakturaer i word. Dette sikrer i større grad at bokføringsregelverket tilfredsstilles, fullstendighet og automatikk i regnskaps- og

	reskontroføring, at en kan ta i bruk kid-nr. og automatikk ved innbetalingen, og man får en mer profesjonell layout på fakturaene. Regionrådet har imidlertid normalt få fakturaer gjennom året, og i all hovedsak til kommunene, slik at dette er ikke å anse som et vesentlig punkt.
--	--

2.4 Prosjekter

Kontrollområder / Gjennomføre revisjonshandlinger:		Oppsummert vurdering / Merknader fra revisjonen:
2.4.1	Prosjekter: Vi har på stikkprøvebasis kontrollert per 31.12.2018 om: - Bundne midler er benyttet til rett formål. - Kostnadene som medtas i rapportering til tilskuddsgiver er dokumentert, anvist til og ført på prosjekt i regnskapet.	Vi har ikke avdekket vesentlige feil i prosjektrekskap. Vi vil likevel bemerke at det er noen forbedringspunkter: - Kostnader er dokumentert med fakturaer til Regionrådet for Hallingdal, godkjent av daglig leder/ prosjektansvarlig, men det går ikke alltid fram av fakturabilaget hvilket prosjekt leveransen gjelder (jf. omtale under punkt 2.3.3). - Lønnskostnader som er belastet prosjektet er dokumentert med konteringsbilag, men ikke med timelister el.l. Det varierer hva tilskuddsgivere krever av dokumentasjon for lønn/ egeninnsats. Vi anbefaler at Regionrådet utarbeider noe bedre dokumentasjon framover. Ifølge daglig leder har tilskuddsgivere som Buskerud fylkeskommune og KMD ikke krevd dokumentasjon ut over den måten Regionrådet har gjort dette på, og for større prosjekter med mange involverte har Regionrådet ifølge leder utarbeidet timedokumentasjon. Men de vil forbedre generell praksis framover. - Det er en del korreksjoner mellom prosjekter. Dette gjelder først og fremst prosjekter som går noe over i hverandre. I utgangspunktet bør det etter vår vurdering være avklart på anskaffelsestidspunktet hvilket prosjekt anskaffelsen gjelder, og fakturaen bør påføres prosjektnr./navn og føres direkte til det aktuelle prosjektet. Men det er forståelse for at i visse tilfeller lar dette seg ikke gjøre.
2.4.2	Særattestasjoner: Vi har avgitt revisjonsbekreftelser for enkelte prosjekter etter krav fra tilskuddsgivere, og gjort avtalte kontrollhandlinger for disse prosjektene	I 2018 har vi avgitt revisjonsbekreftelse (til tilskuddsgivere) for: - Byregionprogrammet og Livskvalitet (prosj. 834 og 831, for 2016-2018). - Hallingdal.no (prosj.826 og 885 for 2013-2015). - Yrkesmessa (prosj. 837 for 2015-2017). Tilskuddsgivere har akseptert sluttrapport og regnskap for disse prosjektene.

2.5 Balanse

Kontrollområder / Gjennomføre revisjonshandlinger:		Oppsummert vurdering / Merknader fra revisjonen:
2.5.1	Bundne fond: Vi har kontrollert om: Overskudd på bundne tilskudd er avsatt til bundne fond i balansen.	Vi har ikke avdekket feil i avsetning og bruk av bundne fond. Vi peker imidlertid på at det er enkelte bundne tilskudd / fond som har stått urørt over noe tid, og hvor det ikke er lagt fram balansedokumentasjon som viser hva som er status for midlene. Etter bokføringsloven § 11 plikter en å utarbeide dokumentasjon for

	Bundne fond er dokumentert på en måte som underbygger at det er riktig at midlene er bundne og ubenyttede og korrekt rapportert som bundne midler i balansen per 31.12. Dokumentasjon bør inneholde tilsagnsbrev samt korrespondanse med tilskuddsgiver som viser status på prosjektet.	alle balanseposter (med mindre de er ubetydelige). Vi anbefaler at det ved kommende årsskifte legges fram dokumentasjon for slike bundne fond, herunder tilsagnsbrev og korrespondanse med tilskuddsgiver som viser om midlene skal benyttes i kommende år eller tilbakebetales.
2.5.2	Omløpsmidler: Vi har på stikkprøvebasis kontrollert om omløpsmidler i balansen er dokumentert, i eie og i alt vesentlig riktig verdsatt.	Vi viser til regnskapssaken som omtaler at det ble dobbelt inntektsført renter med kr 62.348 i 2017. Disse står som fordring i balansen i påvente av vedtak i Hallingtinget. Det korrekte ville vært å kostnadsføre beløpet i 2018 og belaste disposisjonsfondet, hvor overskuddet for 2017 ble ført. Feilen er ikke av vesentlig betydning, og kan korrigeres i 2019. Vi har for øvrig ikke avdekket feil i omløpsmidler i balansen, eller i virksomhetens dokumentasjon av disse.
2.5.3	Kortsiktig gjeld: Vi har på stikkprøvebasis kontrollert om kortsiktig gjeld i balansen er dokumentert og i det alt vesentlige riktig verdsatt og fullstendig.	Vi har ikke avdekket vesentlige feil i kortsiktig gjeld i balansen, eller i kommunens dokumentasjon av disse.
2.5.4	Mva. og mva.-kompensasjon: Vi har kontrollert om mva.-behandlingen i det alt vesentlige er i tråd med gjeldende regelverk. Vi har kontrollert og attestert på hver tomånedlige oppgave for mva. Tilbakemeldinger og evt. korrigeringer er gjort fortløpende. Vi sender våre revisoruttalelser til administrasjonen, og dersom de inneholder merknader plikter virksomheten å sende de til Skatteetaten.	Vi har ikke avdekket vesentlige feil i behandlingen av mva. eller mva.-kompensasjon. Vi har avdekket enkelte feil gjennom året, men disse er korrigert.

Til
Hallingtinget

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om særregnskapet for Regionrådet for Hallingdal

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Regionrådet for Hallingdal for regnskapsåret 2018, som ble avsluttet per 31. desember 2018. Særregnskapet er utarbeidet av daglig leder i samsvar med *Grunnlaget for særregnskapet* omtalt nedenfor.

Etter vår mening er særregnskapet for Regionrådet for Hallingdal for 2018 avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til samarbeidet per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for særregnskapet

Regionrådet for Hallingdal er et interkommunalt samarbeid hvor særregnskapet inngår som en del av Ål kommune (vertskommunen) sitt årsregnskap. Formelle krav til årsregnskap, noter og årsberetning skal tilfredsstilles gjennom kommuneregnskapet. Regionrådet sin rapportering til Hallingtinget er ikke underlagt samme formkrav, men særregnskapet skal for øvrig føres i tråd med god kommunal regnskapsskikk.

Særregnskapet til Regionrådet for Hallingdal er utarbeidet av daglig leder i tråd med god kommunal regnskapsskikk, og omfatter to virksomhetsområder: Regionrådet, som legges fram for Hallingtinget, og IKT-tjenester, som legges fram for styringsgruppa av rådmenn i Hallingdal. Det føres felles balanse for de to virksomhetsområdene.

Særregnskapet som legges fram for Hallingtinget består av balanse per 31.12.2018 for den samlede virksomheten i Regionrådet, som viser sum egenkapital per 31.12.2018 på kr 14.980.722, og driftsregnskap for Regionrådet med oversikter over drift for politisk og administrativt nivå samt prosjekter.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av Regionrådet for Hallingdal slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Daglig leder er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av særregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

Kommunerevisjon IKS

I forbindelse med revisjonen av særregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet «Konklusjon om årsberetningen» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Daglig leders ansvar for særregnskapet

Daglig leder er ansvarlig for utarbeidelsen av særregnskapet, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Daglig leder er også ansvarlig for slik intern kontroll som han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. For nærmere beskrivelse av revisors oppgaver og plikter viser vi til omtale av dette på vår hjemmeside - <http://kommunerevisjoniks.no/kommunerevisjon-iks/oppgaver/>.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert budsjett.

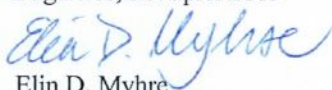
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Fagernes, 30. april 2019

Elin D. Myhre

Oppdragsansvarlig revisor

SAK 01/19 REKNESKAP 2018

Saksopplysning

Vedlagt rekneskap for Regionrådet for Hallingdal for 2018.

Driftsrekneskapet (vedlegg 1) gjev oversikt for drift for politisk og administrativt nivå.

Det var budsjettert med totale driftsutgifter på kr. 2.765.000 og inntekter på kr. 2.765.00, inklusive drift Hallingdal Ungdomsråd på kr. 192.000 og kr. 620.000 i eigeninnsats på prosjekt.

Rekneskapet til Regionrådet for 2018 har eit meirforbruk (underskot) på kr. 70.403,35.

Rekneskapet blir ført som ein del av vertskommunen Ål sitt rekneskap, der underskot er midlertidig ført som leverandørgjeld i balansen. Dekning av årets underskot vil bli ført i tråd med endeleg vedtak i Hallingtinget.

Drift Hallingdal Ungdomsråd og Fjellnettverket er lagt inn som postar under 891.

Under 891 er det totalt ført kr. 268.401,41 til bevertning og reiser. Her kjem til fråtrekk kr. 68.115,- frå kommunar og Buskerud fylkeskommune. Totalt beløp bevertning og reiser blir kr. 200.286,41, som er eit meirforbruk på kr. 60.286,41 i forhold til budsjett. Dette skuldast i stor grad tur til Brussel (11-15.9.2018) og stor politisk aktivitet.

Disposisjonsfond var 31.12.2017 på kr. 803.615,76.

Disposisjonsfond var 31.12.2018 på kr. 912.425,37.

Dette skuldast at overskot på kr. 108.809,61 i 2017 som vart vedteke overført til disposisjonsfond.

Ved gjennomgang årsavslutning 2018 vart det funne at ei renteinntekt var dobbeltført i 2017 med Kr. 62.348. Denne er ikkje korrigerert ved kostnadsføring i 2018, men ført mot balansepost i påvente av vedtak i Hallingtinget.

Når det gjeld dei ulike prosjekt som er i gang er det ikkje eigne avslutta rekneskap for desse.

I forhold til prosjektrekneskapet (vedlegg 2) syner det forbruk, bruk av fond og avsetningar.

Her vil det vera variasjonar frå år til år, mykje p.g.a. dei tilskotsrutinar som gjeld i fylke og stat. For enkelte prosjekt vil utbetaling av heile eller deler av tilskotet ikkje skje før ved avslutning av prosjektet. I vedlegg 3 er det eit samla oversyn inntekter/utgifter for drift Regionrådet og prosjekt i regi av Regionrådet.

Frå og med 2015 er rekneskap IKT-drift overført til Gol som vertskommune. Regionrådet fører framleis rekneskapet for utviklingsprosjekt og regionalt fagsamarbeid, som ikkje er lagt til vertskommune. I balansen er det avmerka eigne balansepostar for dette samarbeidet.

Forslag til vedtak

1. Hallingtinget godkjenner rekneskapet til Regionrådet for Hallingdal for 2018 med revisoruttale, og at underskot på kr. 70.403,35 blir teke frå disposisjonsfondet.
2. Med bakgrunn i at det no er oppdaga at overskotet for 2017 var for høgt pga. feilføring av renteinntekter med kr 62.348, skal kr 62.348 kostnadsførast i 2019 og finansierast med bruk av disposisjonsfond.

Ål 10.4.2019
Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

- Vedlegg 1: Driftsrekneskap 2018
- Vedlegg 2: Prosjektrekneskap 2018
- Vedlegg 3: Samla oversyn inntekter/utgifter drift Regionrådet og prosjekt i regi av Regionrådet.
- Vedlegg 4: Balanse 2018

REKNESKAP 2018, DRIFT

		REKNESKAP	BUDSJETT	REKNESKAP
Prosj/Obj: 891 Regionrådet, politisk del		2018	2018	2017
10500	Lønn folkevalgte	522,80	46 000,00	1 049,40
10800	Lønn folkevalgte	42 500,00		41 250,00
10801	Møtegodtgjersle, folkevalgte	21 600,00	40 000,00	31 200,00
10990	Arbeidsgjevaravgift	6 850,04	9 000,00	7 790,95
11151	Beverting	122 740,30	80 000,00	47 506,66
11402	Reklame og profilering		0,00	3 224,80
11209	Ymse utgifter Regionrådet	9 189,77	15 000,00	19 158,00
11500	Kurs, konferanser		0,00	
11501	Reise/overnatting, ikke oppgavepliktig		60 000,00	
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	5 948,50		7 551,50
11703	Reiseutgifter etter utlegg	129 212,61		59 231,81
11704	Leie transportmidler	10 500,00		19 000,00
11900	Leige av lokaler	1 960,00		2 950,00
11950	Fjellnettverket	62 351,90	100 000,00	70 438,00
11951	Lisensavgifter, gebyr	238,00		
12700	Konsulenttjenester og juridisk bistand		5 000,00	32 350,50
14290	Moms	4 688,27		9 643,89
14700	Overføring til andre (Dølaminne)	6 000,00	6 000,00	16 000,00
14700	Drift Hallingdal Ungdomsråd (876)	192 000,00	192 000,00	160 000,00
17290	Refusjon moms	-4 688,27		-9 643,89
17301	Refusjoner fra fylkeskommuner/kommun	-19 275,00		
17500	Tilskot frå kommunar	-543 498,92	-553 000,00	-518 701,62
17501	Refusjon fra kommuner	-48 840,00		
Sum prosj/Obj: 891 Regionrådet, politisk del		0,00	0,00	0,00

Prosj/Obj: 892 Regionrådet, adm.del				
10100	Løn (inkl. post 10500 og 10509)	1 423 130,60	1 505 000,00	1 409 274,19
10510	Trekkpliktig tenestetelefon	4 392,00		4 392,00
10599	Motpost skattepliktig fordel	-6 168,00		-6 147,84
10900	Pensjon	262 441,18	225 000,00	203 608,49
10902	Forsikringar kollektive	1 776,00		1 755,84
10990	Arbeidsgjevaravgift	179 324,63	170 000,00	171 459,04
11000	Kontormateriell	8 158,20	5 000,00	9 615,00
11151	Beverting, matvarer (11150)	32 052,73	15 000,00	22 151,19
11202	Velferdstiltak tilsette	1 600,00		
11209	Ymse utgifter administrasjon	33 013,00	10 000,00	9 778,41
11300	Porto	563,60	2 000,00	2 333,20
11301	Telefon, data (inkl. 11302 og 11303))	17 129,52	8 000,00	19 185,87
11309	Øredifferanser	-0,33		5,23
11402	Reklame, profilering	0,00	20 000,00	12 740,00

11500	Kurs, konferansar	7 608,93	10 000,00	0,00
11600	Reiseutgifter, adm.	66 105,30	70 000,00	55 488,25
11702	Andre kjøpte transporttenester	879,29		
11703	Reiseutgifter etter utlegg	1 125,23		9 165,00
11900	Husleige	89 299,80	80 000,00	77 261,60
11951	Lisensavgifter	16 222,60	60 000,00	96 591,60
11953	Div. avgifter, kontingentar, gebyr	52 851,75		14 645,90
11956	Gebyr			102,20
12000	Inventar og utstyr		10 000,00	0,00
12002	IT-utstyr	8 496,20		12 077,60
12700	Konsulenttenester og juridisk bistand			
13750	Rekneskapsføring/revisjon	46 527,20	22 000,00	14 800,00
14290	Moms	61 137,04		39 170,94
15400	Avsetninger til disposisjonsfond	108 809,61		34 716,69
15500	Avsetninger til bundne fond			108 809,61
16209	Div. avgiftsfrie salg - og leigeinntekter			
16900	Fordelte utgifter, tilskudd frå Ål kommune	-396 638,00		-384 620,00
17290	Refusjon moms	-61 137,04		-39 170,94
17500	Tilskot frå kommuner	-974 863,08	-1 362 000,00	-936 678,38
17500	Underskot 2018	-70 403,35		
19000	Renter	-239 625,00	-230 000,00	-333 994,00
19400	Bruk av disposisjonsfond			
19500	Bruk av bundne fond	-108 809,61		-34 716,69
	Eigeninnsats	-565 000,00	-620 000,00	-593 800,00
Sum prosj/Obj: 891 og 892		0,00	0,00	0,00

ÅRSREKNESKAP 2018

PROSJEKTREKNESKAP

Prosjekt 818 Fjell og Fjord Film

11209	Anna forbruksmateriell/råvarer/tenester	100 000,00
11956	Gebyr	140,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	25 000,00
15500	Avsetninger til bundne fond	299 860,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-25 000,00
18900	Overføringer fra (23375878 utestående krav 2017- næringsfond	-400 000,00
Sum		0,00

Prosjekt 821 Rekruttering til Hallingdal

11951	Lisensavgifter	4 952,80
11956	Gebyr	70,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	1 238,20
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-1 238,20
19500	Bruk av bundne fond	-5 022,80
Sum		0,00

Prosjekt 826 Hallingdal 2020

10100	Fast løn	569 988,14
10500	Anna løn og trekkpliktige godtgjeringar	277,60
10510	Trekkpliktig tenestetelefon	4 392,00
10599	Motpost skattepliktig fordel	-5 280,00
10900	Pensjonsinnskott KLP	105 762,72
10902	Forsikringer, kollektive	888,00
10990	Arbeidsgjevaravgift	71 900,60
11000	Kontormateriell	229,60
11150	Matvarer	3 815,90
11151	Bevertning	5 647,75
11202	Velferdstiltak ansatte	472,00
11209	Anna forbruksmateriell/råvarer/tenester	19 327,68
11300	Porto	403,20
11301	Telefontjenester	3 090,40
11302	Datakommunikasjon	3 889,60
11303	Bank- og datatjenester	94,36
11401	Annonseutgifter, stillingsannonser	10 860,00
11402	Reklame og profilering	116 649,60
11500	Opplæring	5 600,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	16 524,80
11703	Reiseutgifter etter utlegg	2 149,11
11951	Lisensavgifter	3 319,63
11953	Diverse avgifter, lisenser osv.	2 995,08
11956	Gebyr	399,92
12002	IT-utstyr	13 599,20

12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	-421 962,70
14290	Moms generell kompensasjonsordning	26 215,56
15500	Avsetninger til bundne fond	120 912,59
17100	Sjukelønnsrefusjonar	-3 002,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-26 215,56
17500	Tilskudd fra kommuner	-4 000,00
17700	Tilskudd fra private	-14 000,00
17701	Refusjon fra private	-4 944,78
18900	Overføringer fra (23375878 utestående krav 2017 - næringsfond)	-630 000,00
	Sum	0,00

Prosjekt 830 Is riksveg 7

11303	Bank- og datatjenester	7,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	4 975,70
11951	Lisensavgifter	3 678,40
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	80 000,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	919,60
15500	Avsetninger til bundne fond	84 986,90
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-919,60
17500	Tilskudd fra kommuner	-132 500,00
17700	Tilskudd fra private	-37 018,00
19000	Renter av bankinnskudd	-4 130,00
	Sum	0,00

Prosjekt 831 Livskvalitet

15500	Avsetninger til bundne fond	863 790,39
18900	Overføringer fra (prosjekt 834 Byregionar)	-863 790,39
	Sum	0,00

Prosjekt 832 Hallingambasadører

11151	Bevertning	4 570,00
11402	Reklame og profilering	8 342,20
14290	Moms generell kompensasjonsordning	216,80
14700	Overføringer til andre	300 000,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-216,80
17700	Tilskudd fra private	-200 000,00
19500	Bruk av bundne fond	-112 912,20
	Sum	0,00

Prosjekt 834 Byregionar

10500	Anna løn og trekkpliktige godtgjeringar	131,20
10990	Arbeidsgjevaravgift	13,91
11150	Matvarer	293,20
11151	Bevertning	55 070,00
11209	Anna forbruksmateriell/råvarer/tenester	3 000,00
11402	Reklame og profilering	8 924,80
11500	Opplæring	13 500,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	7 200,20

11702	Andre kjøpte transporttjenester	1 052,86
11703	Reiseutgifter etter utlegg	70 448,08
11704	Leie transportmidler	1 690,25
11900	Husleie, leie av lokaler	3 571,43
11951	Lisensavgifter	160,00
11956	Gebyr	95,00
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	1 141 057,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	130 984,88
14700	Overføringer til andre	1 183 790,39
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-130 984,88
17500	Tilskudd fra kommuner	-250 000,00
18100	Andre statlige overføringer	-516 000,00
19500	Bruk av bundne fond	-1 723 998,32
	Sum	0,00

Prosjekt 835 Strategisk plan

10500	Anna løn og trekkpliktige godtgjeringar	656,00
10990	Arbeidsgjevaravgift	69,54
11151	Bevertning	5 872,00
11401	Annonseutgifter, stillingsannonser	8 000,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	5 275,00
11702	Andre kjøpte transporttjenester	1 005,71
11704	Leie transportmidler	1 005 947,60
11953	Diverse avgifter, lisenser osv.	99 500,00
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	176 900,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	162 041,66
15500	Avsetninger til bundne fond	504 709,15
16900	Fordelte utgifter	-179 568,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-162 041,66
17300	Tilskudd fra fylkeskommuner	-820 000,00
17500	Tilskudd fra kommuner	-620 432,00
19500	Bruk av bundne fond	-187 935,00
	Sum	0,00

Prosjekt 837 Yrkesmessa

11151	Bevertning	322 136,00
11209	Anna forbruksmateriell/råvarer/tenester	35 540,00
11401	Annonseutgifter, stillingsannonser	7 500,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	1 230,00
11703	Reiseutgifter etter utlegg	9 626,79
11704	Leie transportmidler	79 539,20
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	80 000,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	12 828,01
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-12 828,01
17300	Tilskudd fra fylkeskommuner	-470 000,00
19500	Bruk av bundne fond	-65 571,99
	Sum	0,00

Prosjekt 845 Forsikringer

12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	104 550,00
17501	Refusjon fra kommuner	-104 550,00
Sum		0,00

Prosjekt 848 Hallingdal Fotballklubb

14700	Overføringer til andre	122 724,00
17700	Tilskudd fra private	-100 000,00
19500	Bruk av bundne fond	-22 724,00
Sum		0,00

Prosjekt 852 Visit Hallingdal (kva skjer)

11951	Lisensavgifter	95 328,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	19 072,00
14700	Overføringer til andre	6 000,00
16500	Avgiftspliktig sal	-19 040,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-19 072,00
17501	Refusjon fra kommuner	-46 920,00
19500	Bruk av bundne fond	-35 368,00
Sum		0,00

Prosjekt 860 Vannområdene Hallingdal og Valdres

10100	Fast løn	607 384,62
10509	Løn, overskot på godtgjersle	92,50
10510	Trekkpliktig tenestetelefon	4 392,00
10599	Motpost skattepliktig fordel	-5 280,00
10900	Pensjonsinnskott KLP	111 616,44
10902	Forsikringer, kollektive	888,00
10990	Arbeidsgjevaravgift	76 783,72
11150	Matvarer	9 720,31
11151	Bevertning	5 406,25
11301	Telefontjenester	857,72
11500	Opplæring	2 816,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	3 248,50
11703	Reiseutgifter etter utlegg	5 901,37
11900	Husleie, leie av lokaler	18 303,50
11950	Kontingenter	4 800,00
11953	Diverse avgifter, lisenser osv.	2 500,00
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	350 071,20
14290	Moms generell kompensasjonsordning	89 144,40
14500	Overføringer til kommuner	11 549,00
14700	Overføringer til andre	3 600,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-89 144,40
17300	Tilskudd fra fylkeskommuner	-640 000,00
19500	Bruk av bundne fond	-574 651,13
Sum		0,00

Prosjekt 861 Hyttemesse

11150	Matvarer	3 987,80
11151	Bevertning	780,00
11209	Anna forbruksmateriell/råvarer/tenester	231 227,70
11401	Annonseutgifter, stillingsannonser	12 180,00
11703	Reiseutgifter etter utlegg	3 312,50
11704	Leie transportmidler	3 200,00
11950	Kontingenter	564 200,00
11956	Gebyr	50,00
12700	Konsulenttenester og juridisk bistand	50 000,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	3 375,00
16500	Avgiftspliktig sal	-741 265,00
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-3 375,00
17701	Refusjon fra private	-3 600,00
19500	Bruk av bundne fond	-124 073,00
Sum		0,00

Prosjekt 870 Historia om Hallingdal

15500	Avsetninger til bundne fond	14 268,00
16509	Sal av boka Historia om Hallingdal	-10 800,00
17701	Refusjon fra private	-3 468,00
Sum		0,00

Prosjekt 876 Hallingdal Ungdomsråd

10801	Møtegodtgjersle, folkevalgte	12 300,00
10990	Arbeidsgjevaravgift	1 303,80
11150	Matvarer	1 779,20
11151	Bevertning	1 209,70
11202	Velferdstiltak ansatte	382,00
11402	Reklame og profilering	30 323,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	244,50
11951	Lisensavgifter	120,00
12700	Konsulenttenester og juridisk bistand	110 360,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	13 332,00
15500	Avsetninger til bundne fond	33 977,80
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-13 332,00
17500	Tilskudd fra kommuner	-192 000,00
Sum		0,00

Prosjekt 878 Regionalt næringsfond

11150	Matvarer	564,00
11209	Anna forbruksmateriell/råvarer/tenester	48 302,24
11402	Reklame og profilering	16 495,80
12700	Konsulenttenester og juridisk bistand	3 169,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	16 199,51
14700	Overføringer til andre	75 000,00
15500	Avsetninger til bundne fond	244 692,96
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-16 199,51

18500	Overføringer fra kommuner	-320 000,00
19000	Renter av bankinnskudd	-68 224,00
	Sum	0,00

Prosjekt 885 Hallingdal/Kva skjer

11951	Lisensavgifter	4 428,80
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	2 000,00
14290	Moms generell kompensasjonsordning	1 607,20
15500	Avsetninger til bundne fond	218 571,20
17290	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-1 607,20
17300	Tilskudd fra fylkeskommuner	-225 000,00
	Sum	0,00

Prosjekt 889 Fjellregionsamarbeidet

11150	Matvarer	614,90
11950	Kontingenter	61 737,00
17500	Tilskudd fra kommuner	-62 351,90
	Sum	0,00

Prosjekt 890 Breiband Hallingdal

11151	Bevertning	2 400,00
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	410,00
12700	Konsulentttjenester og juridisk bistand	65 000,00
14700	Overføringer til andre	2 800 000,00
19500	Bruk av bundne fond	-2 867 810,00
	Sum	0,00

ÅRSREKNESKAP 2018, BALANSE

	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
Anleggsmidler	0,00	0,00
Omløpsmidler	17.609.096,41	24.198.535,32
Herav:		
Kortsiktige fordringer	6.548.512,83	4.190.932,54
21310900 Tilgode momskompensasjon, ny ordning	538.917,54	835.536,91
21314000 Inngående mva 25% (mva-kode 101)	22.909,16	0,00
21314002 Inngående mva 12% (mva-kode 103)	111,43	0,00
21314900 Oppgjerskonto meirverdiavgift (til gode)	221,00	0,00
21350830 Is Riksveg 7	139.518,00	135.000,00
21350834 Byregionar	515.998,00	0,00
21350835 Strategisk plan (Hallingbussen 2018)	820.000,00	900.000,00
21350837 Yrkesmessa	470.000,00	0,00
21350845 Forsikring	69.700,00	0,00
21350852 Visit Hallingdal (Kva skjer)	0,00	57.205,00
21350860 Vannområdene Hallingdal og Valdres	190.000,00	0,00
21350873 Nye moduler felles SW	40.000,00	0,00
21350885 Hallingdal/Kva skjer	225.000,00	0,00
21350891 Regionrådet pol.del	68.115,00	0,00
21350899 Opplæring	0,00	2.460,00
21375801 Utestående krav private	0,00	2.260.730,63
21399008 Periodisering	3.448.022,70	0,00
21399300 Gr.lagskonto momskomp. 25% drift (mva kode 88/1)	0,00	44.559.697,88
21399302 Gr.lagskonto momskomp. 12% drift (mva kode 88/3)	0,00	1.757.103,67
21399399 Motkonto grunnlag momskomp-ref kode	0,00	-46.316.801,55
Kasse, postgiro, bankinnskudd	11.060.583,58	20.007.602,78
21020801 Regionrådet - Sparebank 1 2320 07 16	7.534.913,94	14.642.877,27
21020802 Regionrådet - Sparebank1: 2320 62 16	46.517,25	39.873,47
21020803 Regionrådet - Sparebank1: 2320 32 71	64.994,00	63.976,00
21020804 Regionrådet - Sparebank1: 2320 07 21	241.282,89	179.404,04
21020805 Sparebank1: 23220.17.36706 (Næringsfond)	3.172.875,50	5.081.472,00
SUM EIENDELER	17.609.096,41	24.198.535,32
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	14.980.722,04	16.645.575,79
Herav:		
Disposisjonsfond	912.425,37	803.615,76
25699850 Disposisjonsfond Regionrådet	912.425,37	803.615,76
Bundne driftsfond	14.068.296,67	15.841.960,03
25199801 Bundne fond	0,00	108.809,61
25199818 Fjell og Fjord film	299.860,00	0,00
25199824 Høgskuletilbud naturbasert reiseliv	1.200.000,00	1.200.000,00
25199825 Fjell og fjord nett	0,00	93.281,20
25199826 Hallingdal 2020	472.729,51	351.816,92
25199830 I/s rv7	297.615,48	212.628,58
25199831 Livskvalitet	863.790,39	0,00
25199834 Byregionar	0,00	1.723.998,32

25199835 Strategisk plan for Hallingdal	1.105.614,13	827.505,17
25199837 Yrkesmessa	0,00	48.950,11
25199840 IKT-koordinator	2.157.381,35	487.937,65
25199845 Prosjekt forsikring	40.702,92	40.702,92
25199846 Integreringsprosjekt Hallingdal	593.366,83	593.366,83
25199848 Regionalt næringsfond	3.645.950,46	3.401.257,50
25199851 Gjensidig samarbeid	42.676,50	42.676,50
25199860 Vannområdene Hallingdal og Valdres	1.231.745,37	1.806.396,50
25199865 Vassfarete Bjørnepark	30.000,00	30.000,00
25199870 Vassdragsovervåking	162.017,50	162.017,50
25199876 Hallingdal ungdomsråd (HUR)	213.975,10	179.997,30
25199882 Inn på TUNET Løftet	0,00	149.407,49
25199885 Hallingdal/Kva skjer	192.020,76	8.817,56
25199890 Breiband Hallingdal	908.701,50	3.754.221,50
25199895 Energi og klimaplan	593.636,60	593.636,60
25199897 Breiband Nordbygdane og Rukkedalen	0,00	22.290,00
25199898 Historia om Hallingdal (bok)	16.512,27	2.244,27
Kortsiktig gjeld	2.628.374,37	7.552.959,53
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	3.448.022,70	44.196,20
23899001 Interimkonto vedr. automatisk remitt	0,00	44.196,20
23899002 Interimkonto enkeltutbetalinger	3.448.022,70	0,00
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	-819.648,33	7.508.763,33
23314000 Utgåande mva 25% (mva-kode 105)	25.147,05	0,00
23375001 Leverandørgjeld via remitteringssystem	-2.259.416,41	3.557.309,91
23375801 Leverandørgjeld	1.137.021,03	2.373.853,42
23375878 Utestående krav Regionalt Næringsfond	277.600,00	1.577.600,00
23399000 Grunnlag utgåande mva 25% (mva-kode 105)	100.588,20	0,00
23399099 Motkonto grunnlag utgåande mva	-100.588,20	0,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	17.609.096,41	24.198.535,32

SAK 02/19 ÅRSMELDING 2018

Saksopplysning

Årsmelding 2018 for Regionrådet for Hallingdal er lagt ved som eige vedlegg.

Forslag til vedtak

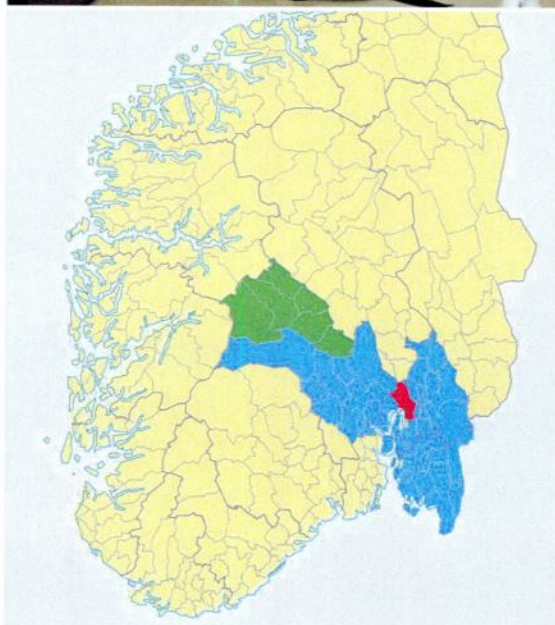
Hallingtinget godkjenner årsmeldinga for 2018.

Ål 18.4.2019

Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

Vedlegg: Årsmelding 2018

ÅRSMELDING 2018

Innhald

1. VEDTEKTER	3
2. FORMÅL	3
3. ORGANISERING	3
4. MØTER/SAKER	3
5. EINSKILDE SAKER	3
5.1 Strategisk plan for Hallingdal	4
5.2 Samferdsel	4
5.3 Livskvalitet	7
5.4 Norsk Reiselivsfagskole	8
5.5 Utviklingsprogram for Byregionar, fase 2	10
5.6 Breiband Hallingdal	11
5.7 Hallinghelse	11
5.8 Nye Hallingdal sjukestugu	12
5.9 Vassområde Hallingdal	12
5.10 Felles rettssenter for Hallingdal	13
5.11 Viken, regionreforma.	14
5.12 Hallingbussen	15
5.13 Hallingdal 2020	15
5.13.1 Generelt	15
5.13.2 Merkevarerplattform for Hallingdal	16
5.13.3 Rekruttering til Hallingdal	17
5.13.4 Yrkesmessa 2018	18
5.13.5 Hallingdalskonferansen	19
5.13.6 Kva skjer	20
5.13.7 Hallingambassadørar	20
5.13.8 Hallingdal ungdomsråd (HUR)	21
5.13.9 Hallingdal Fotballklubb	21
5.13.10 Kulturtradisjonar, språk og styrking av dialektbruk	21
5.14 Hyttemessa	22
5.15 Hallingtreff	22
5.16 Samordning og styrking av næringssamarbeid i Hallingdal	23
5.17 Reiselivet	23
5.18 Hallingdal og EU/EØS	24
5.19 Regionalt næringsfond	25
5.20 Skjønnmidlar til omstillingstiltak	25
5.21 Fjellnettverket	25
5.22 Regional plan for idrettsanlegg	25
6. UTTALAR	25
7. VERV	26
8. PERSONELL	26
9. ØKONOMI	26
10. MOGELEGHEITAR OG UTFORDRINGAR	26

1. VEDTEKTER

Vedtektene til Regionrådet for Hallingdal vart revidert i 2012, med handsaming på Hallingtinget 26.10.2012.

2. FORMÅL

Regionrådet for Hallingdal skal vere eit samarbeids- og interesseorgan for kommunane i Hallingdal. Rådet skal arbeide for utvikling av regionen med særleg vekt på nokre prioriterte satsingsområde.

Rådet skal også vareta interessene til regionen overfor fylke, stat og andre organ på region-, fylkes- og riksplan.

3. ORGANISERING

Hallingtinget er det øvste formelle organet i Regionrådet, med 5 representantar frå kvar kommune, der den eine er ordføraren. Dei andre representantane er leiar/nestleiar av hovudutval/sektorutval og/eller medlemmer av formannskapet.

Ordførarane utgjer Regionrådet for Hallingdal.

Rådmennene i kommunane har møterett på Hallingtinget og blir kalla inn til møta med tale- og forslagsrett.

Hausten 2015 vart det valt nye representantar til Hallingtinget, for perioden 2015 – 2019.

Desse har utgjer Hallingtinget for perioden 2015 – 2019

Hol	Ål	Gol	Hemsedal	Nes	Flå
Petter Rukke ordfører	Solveig Vestenfor ordfører	Heidi Granli ordfører	Oddvar Grøthe ordfører	Tore Haraldset ordfører	Tor Egil Buøen ordfører
Sigrid Simensen Iløy	Dagfinn Bøygard	Halvor Lilleslett Frå 1.4.2016 Helge Feet	Kjell Erik Skølt	Gerd Jorde	Kristin Gullingsrud
Matias Eide Sataøen	Torleif Dalseide	Svein Eide Frå des. 2016 Leif Norhaug	Olav Støyten	Astrid Brattested	Karsten Ekeren
Petter Braaten	Torhild Helling Bergaplass	Herbrand Jegleim	Maria Jartman	Wenche Marie S. Ulsaker. Frå 1.8.2018 Endre Storhaug	Merete Gandrud
Nina Dalen	Ole Egil Trinrud	Roger Toppen	Petter Owesen	Knut Jakob Larsen	Sigrid Ingeborg Gislerud

Oddvar Grøthe er rådsordfører for perioden og Solveig Vestenfor er varaordfører

4. MØTER/SAKER

I 2018 var det 2 møte i Hallingtinget og 12 saker vart handsama.

Regionrådet hadde 8 møter og handsama 52 saker.

5. EINSKILDE SAKER

Av større enkeltsaker som Regionrådet har arbeida med i 2018:

5.1 Strategisk plan for Hallingdal

I sak 04/17, 28.april 2017, vedtok Hallingtinget Strategisk plan for Hallingdal 2017 – 2020 med innsatsområder. I sak 12/17, 30-31.okt. 2017, arbeidet Hallingtinget med handlingsprogram for 2018 og det vart gjort slikt vedtak:

«Med bakgrunn i drøftingar i Hallingtinget 30 - 31.10.2017 får Regionrådet for Hallingdal fullmakt til å vedta handlingsprogram 2018, til Strategisk plan for Hallingdal 31.10.2017.»

I sak 04/18, 26.1.2018, gjorde Regionrådet for Hallingdal slikt vedtak: *«Regionrådet for Hallingdal vedtek handlingsprogram 2018 til Strategisk plan for Hallingdal, datert 26.1.2018, vedlagt.»*

Figur 1 Model Strategisk plan for Hallingdal

5.2 Samferdsel

Generelt

Samferdsel har vore og er framleis ei prioritert oppgåve. Arbeid som har kravd ressursar har i fyrste rekkje vore i forhold til Nasjonal Transportplan (NTP) som vart vedteken i Stortinget juni 2017. I dette arbeidet er hovudvegane gjennom Hallingdal og Bergensbanen viktige tema.

Hallingtinget står fast ved tidlegare prioriteringar i forhold til vegar:

- Standardheving av vegar som til dels er sterkt nedkøyrt
- Vegpakke Hallingdal, strekninga Ørgenvika – Gol
- Ny vegløyseing Rv.52 Gol – Robru
- Utbygging av E16 Sandvika – Hønefoss
- Styrke vinterregulariteten på fjelloverganger
- E16, Nymoen – Eggemoen - Olum

Vegpakke Hallingdal

I Meld. St. 33 (2016 – 2017) Nasjonal transportplan 2018 – 2029 var ikkje Vegpakke Hallingdal nemnt med eit ord. Frå april 2017 til handsaming i transport- og kommunikasjonskomiteen juni 2017 vart det arbeidd aktivt for å få inn formuleringar i forhold til Vegpakke Hallingdal. Det vart lagt inn følgjande ordlyd frå fleirtalet: *"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at rv. 7 har fått en betydelig standardheving på noen strekninger, med ny vei vest for Hønefoss (Ramsrudhellingane), innkortinga Sokna-Ørgenvika og utbedring vest for Flå. Det gjenstår imidlertid flere partier med lav standard, som skaper store sprang i veistandard og som er ulykkesutsatte. Rv. 7 (Hønefoss–Gol) som det mest trafikkerte øst–vest-sambandet og vil, som en fremtidig hovedvei, trenge ytterligere utbedringer. For å oppnå en gjennomgående og høyere standard, vil lengre strekninger vurderes i sammenheng. Som første trinn er Ørgenvika–Gol (Vegpakke Hallingdal) prioritert, der det vil bli vurdert utbyggingsrekkefølge, alternative finansieringsløsninger og utbyggingsformer.»*

Dette gjorde sitt til at det kunne arbeidast vidare med Vegpakke Hallingdal, saman med Buskerud fylkeskommune og Statens vegvesen.

16.februar 2018 var fyrste møte i «tre-part» samarbeidet mellom Buskerud fylkeskommune og Statens vegvesen og Regionrådet for Hallingdal. Det er eit mål om å få prioritert Vegpakke Hallingdal i NTP 2022-2033. Det vart bestemt å setja i gang eit planarbeid/utgreiingsarbeid der mellom anna følgjande skal vurderast:

- Heilskapleg plan/utgreiing Rv7 Ørgenvika – Gol
- Dele opp strekninga i delprosjekt
- Kostnadsberekne dei ulike delprosjekt
- Prioritering av delprosjekt
- Bompengeutgreiing

Det er etablert ei prosjektgruppe som er leia av Statens vegvesen. Regionrådet for Hallingdal og Buskerud fylkeskommune deltek her administrativt.

Det skal haldast jamlege møter (2 pr. år) møter mellom Statens vegvesen, Buskerud fylkeskommune og Regionrådet for Hallingdal. Fylkeskommunen har ansvaret for desse møta. Det er no avgjerande at arbeidet med Vegpakke Hallingdal heng saman med prosessane i forhold til NTP arbeidet.

Hovudvegsamband aust – vest

I samband med Meld. St. 33 (2016 – 2017) Nasjonal transportplan 2018 – 2029 foreslo regjeringa ei funksjonsdeling mellom Rv52 og Rv7, som seinare vart vedteke i Stortinget. Rv52 skal vera hovudvegsambandet for næringstrafikk mellom Austlandet og Vestlandet. Rv7 skal vera hovudvegsambandet for reiseliv og persontrafikk. Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet vil gjennomføre ei ekstern kvalitetssikring (KS1) av KVVU for Rv.7 over Hardangervidda. Etter at KS1 er gjennomført vil regjeringa ta stilling til ambisjonsnivå for vidare planlegging av utbetringar på strekninga over Hardangervidda. Regjeringa vil fram mot neste Nasjonal transportplan arbeide vidare med eit heilskapleg forslag til ambisjonsnivå og prioriteringsrekkefølge for den vidare planlegginga av tiltak på Rv52 og Rv7.

Handlingsprogram til Statens vegvesen 2018 – 2023 (2029)

I handlingsprogrammet til Statens vegvesen er det i perioden 2019 – 2024 foreslått å nytte 506 mill. kroner til Rv52 og 300 mill. kroner til Rv7, i utbetringstiltak. I forhold til faktisk behov er dette svært avgrensa midlar. Det er viktig å følgje opp slik at føreslåtte løyvingar blir følgd opp i samband med årlege budsjett, men samstundes arbeide for auka løyvingar.

Hallingtinget gav i [sak 11/17 uttale](#) til handlingsprogram til Statens vegvesen.

Utdrag uttale:

1. *Regionrådet for Hallingdal er sterkt bekymra for den låge investeringstakta det er lagt opp til på Rv7 og Rv52, i forhold til dagens behov og framtidig trafikkauke. Ut frå dette meiner Regionrådet det er heilt naudsynt å m.a. vurdere alternative finansieringsløyningar og utbyggingsformer. Ut frå at investeringar blir vurdert fram t.o.m. 2023, utan vurdering av vidareføring dei neste 6 åra kan det synast vanskeleg å få gjennomført store og heilt nødvendige prosjekt på Rv7 og Rv52.*
2. *Regionrådet for Hallingdal vil på det sterkaste oppmode om at Vegpakke Hallingdal blir vurdert som ei samla pakke, der utbyggingsrekkefølge, alternative finansieringsløyningar og utbyggingsformer blir vurdert nærare.*
3. *Regionrådet for Hallingdal ber om at Vegpakke Hallingdal blir vurdert som eit delvis bompengefinansiert prosjekt, der vidareføring av bompengeprojektet Sokna – Ørgenvika er ein del av løysinga.*

Som ein illustrasjon vil det ta 340 år å gjennomføre tiltak på Rv7 som Statens vegvesen har foreslått i rutevis utgreiing fram mot 2050, med dei årlege løyvingar som det er lagt opp til i handlingsprogrammet til Statens vegvesen.

Ringeriksbanen og E16 Sandvika – Hønefoss

Dei siste åra har vore bra år for Ringeriksbanen og E16 Skaret – Hønefoss med tanke på framdrift for realisering. Den positive utviklinga for desse to svært viktig prosjekta, også for Hallingdal, held fram i 2018. Jernbaneanverket og Statens vegvesen har i fellesskap utgreidd korleis Ringeriksbanen og E16 Skaret – Hønefoss kan planleggjast og byggast. Forkortinga av Bergensbanen vil gje Bergensbanen ei heilt nødvendig modernisering. Dette er eit viktig tiltak for Ringeriksregionen og som aust-vest samband Oslo-Bergen. Innkortinga av Bergensbanen vil ha enormt mykje å seia for Hallingdal, som den største reiselivsregionen i landet. I tillegg vil Ringeriksbanen ”føre” Hallingdal nærare sentralt austlandsområde, noko som er viktig både i forhold til arbeidsmarknad og rekruttering. I Meld. St. 33 (2016 – 2017) Nasjonal transportplan 2018 – 2029 er det lagt opp til byggestart i 2021/22 for Ringeriksbanen. Parallelt med bygging av Ringeriksbanen skal det byggast firefelts veg på E16 mellom Skaret og Hønefoss.

Etter framdriftsplanen skal Fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 overlevere endeleg forslag til reguleringsplan til Kommunal- og moderniseringsdepartementet i mars 2019. Sjølv om Fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 held framdriftsplan i høve til planlagt anleggstart, er det ingen grunn til å sleppe opp på påverkningsarbeidet. Det kan fyrst gjerast når nødvendige vedtak i forhold til finansiering er gjort.

E16 Sandvika–Skaret (firefelts motorveg) er delt inn i tre delstrekningar:

- Strekningen Wøyen–Bjørum er ferdig utbygd og vart opna i 2009.
- På strekninga Sandvika–Wøyen starta byggearbeidet i 2015, planlagt opning siste kvartal av 2019.
- På strekninga Bjørum–Skaret er det planlagt å lyse ut totalentreprisen rundt årsskiftet 2019/2020, og å starte opp arbeidet i 2021. Med denne framdrifta er det forventa at prosjektet står ferdig innan utgangen av 2024.

5.3 Livskvalitet

I arbeidet med dei ulike aktivitetane i Byregionprogrammet, der også Strategisk plan for Hallingdal var eit berande tema, utkrystalliserte det seg ei satsing på livskvalitet.

Som hovudmål i Strategisk plan for Hallingdal 2017 – 2020 er det sagt:

Hallingdal skal bli ein meir attraktiv, positiv og produktiv region, der alle har mogelegheit til å leva eit godt liv, som innbyggjar og besøkande.

Vekst handlar grunnleggjande om eit ynskje om å skapa betre liv for innbyggjarane. Ut frå ei slik tilnærming skal det leggjast vekt på livskvalitet (eit godt liv), som ein del av fundamentet i Strategisk plan for Hallingdal. Våre verdiar; leiken, ekta, fri og frisk kan uttrykkje dette.

Livskvalitet handlar om det som gir livet verdi og meining. For nokre er det mest mogeleg fridom, for andre glede, eller utvikling av evner og interesser. Fordi livskvalitetsomgrepet reiser spørsmålet om kva som er verdifullt i seg sjølv, råkar det politikkenes kjerne: å legge til rette for at innbyggjarane kan leva gode liv. I fleire land er dette eit dagsaktuelt tema, der Norge ikkje har vore i fremste rekkje, men det er no sett i gang eit arbeid for å få betre informasjon om korleis menneske i Norge har det - med hovudvekt på innbyggjarane sine egne vurderingar og opplevingar.

Innbyggjarane sin livskvalitet er ein av våre viktigaste ressursar. Med bakgrunn i Strategisk plan for Hallingdal kan livskvalitet seiast å ha tre dimensjonar:

- Grunnlaget for eit godt liv
- Ein vekstskapar
- Omdøme - rekruttering og besøkande

I handlingsprogrammet til strategisk plan er eit tiltak «Leva i Hallingdal», som gjennom ei interkommunal satsing skal synleggjera kva gevinstar som kan oppnåast for regionen ved å vektlegge trivsel og livskvalitet for innbyggjarar og besøkande. Det skal i samarbeid med nasjonale institusjonar gjennomførast ei befolkningsundersøking og lagast ein plan for regelmessig undersøking av trivsel og livskvalitet i Hallingdal.

Gjennom dette arbeidet skal Hallingdal styrke sitt omdømme, som ein region som set folk fyrst (fyrste i Norge med bevisst haldning og plan til livskvalitet).

Regionrådet for Hallingdal kom i 2017 i dialog med m.a. Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet for å vurdere Hallingdal som ein pilot i nasjonal samanheng, med bakgrunn i at livskvalitet og måling av livskvalitet kunne bli ei nasjonal satsing.

Det har vore ein grundig ein prosess med Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet ut frå det arbeidet som var i gang med i forhold til temaet Livskvalitet. Ut frå dette satsa Hallingdal på å bli ein pilot i Norge i forhold til måling av Livskvalitet.

Dette passa og godt inn i høve til Stortinget si handsaming (19.04.2018) om eit betre målsystem for livskvalitet, helse og det gode liv i Norge, ut frå behovet for heilskapleg informasjon.

Målesystemet vart lansert av Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet i august 2018, der også [Regionrådet for Hallingdal fekk presentere sine idear.](#)

Målesystemet bygger på vitenskaplege og politiske strømingar nasjonalt og internasjonalt, men utvidar også erfaringar frå andre land. Implementering av målesystemet utgjør derfor ein innovasjon både i norsk og internasjonal samanheng og vil bidra til utvikling av heilt ny («den neste») praksis.

Syner og til regjeringa sitt [nyheitsbrev som stadsutvikling.](#)

Det er no etablert eit samarbeid mellom Regionrådet for Hallingdal, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet med tanke på Hallingdal som pilot for utprøving av målesystemet for livskvalitet. Planen er at ei omfattande innbyggjarundersøking skal skje før påske 2019, der det er Statistisk sentralbyrå som skal gjennomføre sjølv undersøkinga.

Hallingdal vil med dette kunne bli av dei fyrste regionane som innfører livskvalitet som sentralt kunnskapsgrunnlag og styringsverktøy for samfunnsutviklinga.

5.4 [Norsk Reiselivsfagskole](#)

Fylkestinget i Buskerud fylkeskommune vedtok i handlingsprogram 2016-2019 at «styret ved Fagskolen Tinius Olsen bes utrede mulighetene for knoppskyting fra eksisterende fagskoletilbud på Ringerike, samt etablering av nye fagskole tilbud innen reiseliv og helse og sosialfag lokalisert til Hallingdal og Ringerike.»

Styret i Fagskolen Tinius Olsen vedtok 15.02.16, sak 06/16 å følge opp initiativet i Handlingsprogrammet om å opprette et nytt fagskoletilbud «Reiseliv».

Regionrådet for Hallingdal handsama i sak 39/17, Etablering av reiselivsfagskule. «Fagskolen Tinius Olsen har arbeidd saman med reiselivsnæringa i Hallingdal for å sjå på etablering av ei reiselivsfagskule. Gjennom undersøkingar og samarbeid med utvalte bedrifter, er det konkludert med at det vil vera store mogelegheiter for å få etablert ei reiselivsfagskule på t.d. Geilo. Det blir no arbeid med ein søknad «Kompetanseutvikling i regionale næringsmiljø», der det er ynskjeleg at Regionrådet for Hallingdal står som søkjar og er prosjekteigar.»

Vedtak:

«Regionrådet for Hallingdal vil i samband med søknad om etablering av reiselivsfagskule kunne stå som søkjar og prosjekteigar til realisering.»

Det var søkt fylkeskommunen om midlar til prosjektet og hovudutvalet for miljø, innovasjon og næring løyvde i sak PS 83/17 eit tilskot på inntil kr 500.000,- til prosjektet.

Knut Arne Gurigard, Regionrådet for Hallingdal er prosjektansvarleg (PA). Prosjektleirollen er tildelt Fagskolen Tinius Olsen, og Jonny Pettersen er utnemnt som prosjektleiar (PL).

Det er etablert følgjande styringsgruppe for prosjektet:

- Knut Arne Gurigard, dagleg leiar Regionrådet Hallingdal (leiar SG)
- Eirik Hågensen, Rektor Fagskolen Tinius Olsen
- Roger Espeli, Direktør Geilogruppen
- Terje Simonsen, Driftsdirektør Bardøla Høyfjellshotell
- Petter Rukke, ordførar Hol Kommune
- Ove Fekene, dagleg leiar Hallingdal opplæringskontor
- Stein Morten Øen, ass fylkesdirektør utdanning i Buskerud fylkeskommune

Formålet er å etablere ei formell høgare yrkesfagleg utdanning, for eksisterande og framtidig arbeidsstyrke i reiselivsnæringa, regionalt (Hallingdal, Buskerud og Fjellnettverket) og nasjonalt. Det blir no arbeida for:

- Tilrettelagt for oppstart av nytt studietilbod, med søknad til NOKUT 01.03.2019
- Oppstart studietilbod 1.9.2019

Studietilbodet er planlagt gjennomført med to studieretningar der det vil vera eit felles fyrste år og separate studieretningar det andre året. Dei to studieretningane vil være Hotell og Restaurantledelse, og Reiselivsledelse og Opplevelsesutvikling. Studie kan vera 2 års heiltidsstudie eller 4 års nettstøtta deltidsstudie som kan kombinerast med jobb.

Fylkestinget i Buskerud fylkeskommune vedtok 13.12.2018 etablering av nytt fagskuletilbod innan reiseliv, lokalisert til Hallingdal, der det og vart vedteke å avsetja 6 mill. kroner i ein treårig prosjektperiode.

I sak 51/18 gjorde Regionrådet for Hallingdal slikt vedtak:

1. *Regionrådet for Hallingdal ser det som svært positivt og viktig, både for næringa og Hallingdal, at det blir etablert ei fagskule for reiseliv på Geilo.*
2. *Regionrådet for Hallingdal oppmodar kommunane i Hallingdal til å vera med på ei finansiering i ein oppstartsfase, med slik fordeling:*
 - a. *Hol kommune kr. 600.000 fordelt over 3 år.*
 - b. *Ål, Gol, Hemsedal, Nes og Flå; kr. 80.000 kvar kommune, fordelt over år 2 og 3.*
3. *Regionrådet nyttar kr. 200.000 frå disposisjonsfondet til finansiering av år.1*
4. *Dagleg leiar får i oppgåve å avklare reiselivsnæringa på Geilo sitt eventuelle økonomiske bidrag til etablering av fagskula.*

5.5 Utviklingsprogram for Byregionar, fase 2

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har etablert eit utviklingsprogram for byregionar (Byr). Gjennom programmet ynskjer departementet å legge til rette for positiv utvikling i byregionar i heile landet. 33 byregionar vart teke opp i programmet si fase 1, deriblant Hallingdal. Byregionprogrammet skulle i fase 1 auke kunnskapen om samspel mellom by og omland og regionane sitt næringsmessige potensiale og vekstkraft. Det er eit mål at den auka kunnskapen skal bidra til strategiar og tiltak som styrkar heile regionen. Det overordna og langsiktige målet for arbeidet i Hallingdal er å skapa ein moderne og utviklingsorientert region og utvikle alle delar av Hallingdal med attraktive tettstader, som er klar til å møte framtidens mogelegheiter og utfordringar.

Menon AS vart engasjert til å gjennomføre ei samfunnsanalyse for Hallingdal. Denne ([«For egen maskin»](#)) vart slutført i mars 2015.

Hallingtinget (sak 05/15) og dei einskilde kommunane i Hallingdal handsama sak om eventuell deltaking i fase 2, og var samstemte om å søkje om deltaking.

Regionrådet for Hallingdal utarbeida søknad med [prosjektplan](#) og vart i juni 2015 tildelt ei ramme på kr. 2.680.000 frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) til utviklingsprogrammet for byregionar fase 2.

Hovudmålet med prosjektet for Hallingdal er å utvikle nye type arbeidsplassar, som er lønsame og attraktive for yngre menneske med høgare utdanning og fagutdanning. Prosjektet vart avslutta i 2018.

Kva som er målbare resultat av Byregionprogrammet og kva som har andre årsaker kan vera til dels svært vanskelig å fastslå. Kva betydning t.d. Byregionprogrammet har hatt for å motverke tyngre trendar i forhold til t.d. som sentralisering vil vera umogeleg å talfeste. Fleire av målbare resultat vil heller ikkje kunne dokumenterast før etter nokre år. Me ser at Byregionprogrammet har hatt gode effektar på kort sikt. Det å arbeide kunnskapsbasert, strukturert og samla utover kommunegrensar og eigen region gjev gode resultat. Gjennom programmet har det og skjedd omfattande kunnskapsdeling, som Hallingdal har hatt stor nytte av.

Følgjande konkrete tiltak er gjennomført i tråd med planar:

- Gjennomført prosess og utarbeida Strategisk plan for Hallingdal, som og sikrar vidareføring av tiltak i Byregionprogrammet.
- Arbeid med fleirkjernestruktur og funksjonell arbeidsdeling mellom kommunane. Eit arbeid som held fram utover prosjektperioden.
- Utvikla eit koordinert og meir slagkraftig næringsapparat
- Gjennomført prosessar og tilrettelegging for nye arbeidsplassar, statlege og private
- Arbeid for og klargjort til etablering av fagskule og høgskuletilbod i Hallingdal i forhold til reiseliv.
- Ei sterkare satsing på profilering og rekruttering
- Arbeid for realisering av Ringeriksbanen og ny E16 Sandvika med fokus på verknadar for Hallingdal.
- Gjennomført forarbeid og prosessar der Livskvalitet Hallingdal blir ein pilot i Norge, som grunnlag for regionalutvikling.

Nytten av å delta i Byregionprogrammet kan oppsummerast slik:

- Gjennomført prosessar og konkrete tiltak etter plan i Byregionprogrammet
- Etablert nye tiltak som resultat av arbeidet med Byregionprogrammet
- Etablert nye type nettverk
- Auka kunnskapsoverføring og mogelegheiter for å hente ut kunnskap

- Etablert ei sterkare felles forståing for utfordringar og mogelegheiter.
- Skapt sterkare forankring og engasjement
- Skap nettverksforståing mellom kommunar mellom bedrifter og mellom kommunar og bedrifter
- Større medvite til å setje samarbeid i system

Sluttrapport ligg [her](#)

5.6 Breiband Hallingdal

Dei siste åra er det investert mykje i breibandutbygging i Hallingdal, der Hallingdal Kraftnett har stått for store delar av utbygginga, og har til no brukt om lag 240 mill. kroner. I eit samarbeid med Regionrådet for Hallingdal har utbygginga utløyst i underkant av 12 mill. kroner i statlege og fylkeskommunale løyvingar. I 2018 nådde Hallingdal ved Regionrådet fram med sin søknad om midlar til breibandutbygging med ei løyving på kr. 240.000 til utbygging Stavn (Flå), kr. 600.000 til Bromma (Nes) og kr. 1.000.000 til Sando – Liagardane (Ål). Total løyving Buskerud kr. 4.546.733.

Utbygging av hovudnettet i Hallingdal er for det meste gjennomført. Det har også vorte gjennomført store prosjekt for å sikre/betre konkurransen i ulike område, til det beste for forbrukar/kunde. Det er gjennom prosjektet avdekka utfordringar og manglar i Telenor sitt koparnett, som det på ulike måtar blitt prøvd løyst.

Sjølv om Hallingdal no har rimeleg god breibanddekning er det klart at framtidige behov og utviklinga i marknaden, vil krevja langt høgare kapasitetar i framtida.

Også ved ei vidare utbygging er det grunn til å tru at det må til eit spleiselag mellom stat, regionale aktørar og kommunar, der marknaden ikkje er drivkraft nok for utbyggingane.

5.7 Hallinghelse

Hallinghelse er ei vidareføring av samhandlingsprosjekt i Hallingdal i perioden 2009 –2014. For å møte krava og dei nye oppgåvene som kommunane får i samband med reforma, er det interkommunale samarbeidet i Hallingdal styrka. Helseforetaket Vestre Viken er også tett involvert.

Målsetjinga til Hallinghelse er å initiere og koordinere samarbeidstiltak innan helse og omsorg. Hallinghelse inngår i eller har kontakt med ei rekke interkommunale samarbeidsgrupper på ulike fagfelt.

Ål kommune er vertskommune, teamet er lokalisert på Torpomoen.

I samsvar med kommunestyrevedtaka i 2015, har Hallinghelse aktivt søkt prosjektmidlar for å støtte opp under utviklingsarbeid innan helse og omsorg. Det er i 2018 henta inn 5,5 millionar kroner til dei ulike interkommunale prosjekta. Dette er statlege pengar, dels fordelt gjennom Fylkesmannen, dels frå Helsedirektorat eller Barne, ungdoms og familiedirektoratet

2018 var det tredje driftsåret til Hallinghelse, som har ei kjernegruppe på til saman 2,5 stilling, av desse er tre halve stillingar fast oppretta. Det er til saman 16 personar som arbeider i heiltids eller deltids prosjektstillingar.

I samsvar med kommunestyrevedtaka i 2015 har ein teke initiativ til ein evalueringsprosess av Hallinghelse, som vart gjennomført før sommaren 2018.

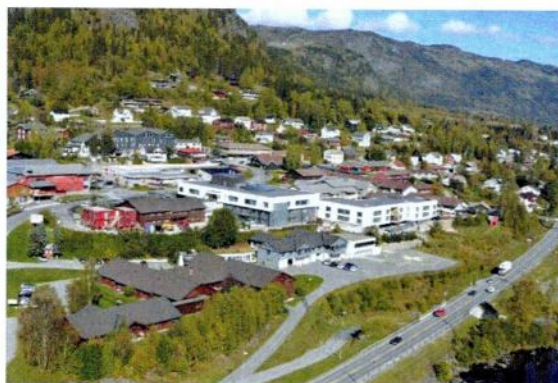
I sak 19/18 Evaluering av Hallinghelse gjorde Regionrådet for Hallingdal slikt vedtak: *Regionrådet ber rådmannsutvalet oppnemne ei arbeidsgruppe med representantar frå kommunane og Hallingdal sjukestugu. Buskerud fylkeskommune skal også inviterast inn i arbeidet. Arbeidsgruppa får fylgjande mandat: Arbeidsgruppa skal planleggje ei vidareføring av Hallinghelse til eit kompetansesenter for helse og omsorg i Hallingdal. Arbeidet skal omhandle både organisering, finansiering og aktuelle faglege samarbeidsområde. Arbeidet skal slutførast innan 1. febr. 2019 og leggjast fram for Hallingtinget våren 2019.*

5.8 Nye Hallingdal sjukestugu

Vestre Viken HF ved Ringerike Sykehus (RS) har inngått leigeavtale med Ål kommune om leige av 1450 kvm i det nye "HSS" bygget på Ål. Leigearealet blir nytta til ei 20 sengers intermediær avdeling (IMA) og inneheldt 10 senger til bruk i spesialisthelsetenesta og 10 senger til primærhelsetenesta i

Hallingdalskommunane. Den nye sengeavdelinga er den fyrste av sitt slag i landet og blir følgt nøye frå andre Helseforetak, kommunar og sentrale

styresmakter. Intermediæravdelinga ved Hallingdal sjukestugu gjev gjennom eit spleiselag med helseforetaket eit unikt tilbod til pasientar i Hallingdal.

Det er eit overordna politisk ansvar å sikre at alle innbyggjarar i Hallingdal har eit likeverdig tilbod om tenester frå IMA og Hallingdal sjukestugu. På Hallingtinget 30.10.2017 var det semje om at rådmennene må følgje opp evalueringsrapportane i forhold til aktuelle tiltak og forbettringspunkt, og koma med forslag som grunnlag for ei eventuell revidering av avtale.

Framleis varierar bruken av dei kommunale plassane ved avdelinga mykje og den faglege drifta er enno i utvikling. Kommunane i Hallingdal utnyttar ikkje fullt ut tilbodet som er bygd opp. Dette må ein arbeide vidare med i 2019.

Den samla beleggsprosenten i 2018 var 76 % mot 78 % året før. Samla er målalet for avdelinga ein beleggsprosent på 82.

5.9 Vassområde Hallingdal

EU sitt rammedirektiv for vatn vart implementert i Norge gjennom den nye vassforskrifta som trådte i kraft 1.1.2007. Vassforskrifta gir overordna mål og føringar for å sikre god miljøtilstand, der forvaltningsplanar med tiltaksprogram skal vera vedteken ved utløpet av 2015, og måla skal vera nådd innan 2021. Det er gjort ei nasjonal inndeling av vassregionar (VRN), der Hallingdal høyrer til Vest-Viken vassregion, som er ei administrativ eining. Vest-Viken er delt inn i 18 vassområde, der Hallingdal inklusive Krødsherad er definert som Hallingdal vassområde.

Fylkeskommunane Oppland, Telemark, Buskerud, Vestfold, Aust-Agder, Hordaland, Sogn og Fjordane og Akershus har vedteke [Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021](#). Det er også vedteke regionalt tiltaksprogram og handlingsprogram.

I Hallingdal er det mykje reint og godt vatn. Det er noko forureining frå landbruk i enkelte område, enkelte problem med reinseanlegg i nokre få område og noko større avrenning frå spreidd avløp – spesielt i hytteområder. Ei systematisk og samkøyrte opprydding innan spreidd avløp vil bli ei av dei viktigaste oppgåvene for kommunane i Hallingdal innan vatn- og miljøfronten dei neste åra. Den største belastninga på vatnet i Hallingdal er vasskraft. I perioden frem mot 2021, som er tidspunktet for å nå måla etter vassforskrifta, må kommunane i Hallingdal gjera tiltak innanfor landbruk og ha fokus på opprydding i spreidd avløp. I tillegg vil arbeid med miljøtiltak i regulerte vassdrag og revisjonar av konsesjonar vera viktig. Det blir viktig at kommunane vurderer kva nye inngrep eller utbygging vil ha å si for vassmiljøet i Hallingdal, dette gjeld spesielt utviklinga av nye hytteområder og fortetting, og småkraftutbygging.

Regional forvaltningsplan for Vest-Viken krev betre miljøtilstand i m.a. Ustedøla, Usteåne og Hallingdalselva mellom Strandafjorden og Nesbyen. NVE åpner no for revisjon av vilkåra i tre konsesjonar i Uste-Nes, hovudføremålet med ein revisjon er å betre miljø- og naturforholda ved å avbøte ulemper og negative verknadar ved utbygginga.

Oppgåver vassområdet må løyse i perioden 2016-2021 er i stor grad oppgåver som er pålagt kommunen i eksisterande lovverk. Vannforskriftens § 25.(tiltaksprogram) seier at tiltaka i den regionale forvaltningsplanen skal vera operative seinast tre år etter at tiltaksprogrammet er vedteke. Ut frå dette har kommunane forlenga prosjektet ut 2018, for å sørge for at vassområde er sikra ei leiing som kan følgje opp gjennomføring av planen.

Vassområde Hallingdal vart satt i drift i 2011, då prosjektleiar vart tilsett med 50% stilling og 50% stilling i vassområde Valdres. Prosjektstilling blir avslutta 15.1.2019. Prosjektleiar har vore tilsett gjennom Regionrådet for Hallingdal. Midlar til lønn og drift av vassområde har kome frå kommunane, fylkeskommunane og fylkesmennene i Buskerud og Oppland.

Prosjektet har vore organisert med ordførarane i kommunane og ein politiker frå Buskerud fylkeskommune som styringsgruppe. Prosjektgruppe har vore samansett med representantar frå administrasjonen i kommunane som har representert ulike fagfelt, i tillegg representantar frå Fylkesmannen, fylkeskommunen og andre relevante sektorstyremakter. Faggrupper har vore samansett med relevante fagfolk, regulant, landbruksorganisasjonar og andre.

Etter at dei regionale planane vart godkjent, har no arbeidet med å gjennomføre tiltak i vassområda starta.

5.10 Felles rettssenter for Hallingdal

Regionrådet for Hallingdal engasjerte seg sterkt i arbeidet for å etablere eit felles rettssenter for Hallingdal, med samlokalisering av tingrett og jordskifterett.

I sak 57/15 gjorde Regionrådet for Hallingdal slikt vedtak:

«Regionrådet for Hallingdal ynskjer etablering av felles rettssenter for Hallingdal. Regionrådet ser det som svært viktig i det vidare arbeidet, at Hallingdal står samla, og støttar etablering av felles rettssenter i Nesbyen. Dette er og i tråd med tilråding frå Hallingdal tingrett og Øvre Buskerud jordskifterett om samlokalisering ved dagens tinghus i Nesbyen.»

Domstolsadministrasjonen hadde i utgangspunkt eit klart ynskje om fjerne tingretten frå Hallingdal. Det vart i denne fasen gjort ei godt arbeid mot Stortinget frå mange.

Ut frå klare statlege signal utarbeide Nes kommune i 2016 skisseprosjekt for ombygging av Tinghuset, og det var diverse rundar mellom Nes kommune og Domstolsadministrasjonen (DA) i høve til m.a. romprogram, kostnader husleige og leigeperiode. Etter fleire rundar med nedturar og oppturar i 2016 og 2017 vart intensjonsavtale mellom DA og Nes kommune signert i 2018 og det er no klart for bygging av felles rettssenter for Hallingdal.

5.11 Viken, regionreforma.

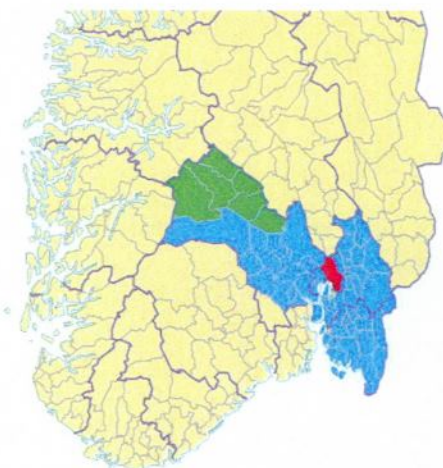
Hallingtinget og regionrådet har ved fleire høve dei seinare åra drøfta regionreforma.

Frå 2020 vil det vera 11 fylker inkludert Oslo. Hallingdal blir ein del av Viken fylke, som i hovudsak blir ei samanslåing av Buskerud, Akershus og Østfold.

Viken i tall:

- I Akershus, Østfold og Buskerud er det i dag til saman 61 kommunar, av desse har 17 kommunar under 5000 innbyggjarar.
- I Viken vil det frå 2020 være 49 kommunar.
- Samla er det 74 vidaregåande skular i Akershus, Østfold og Buskerud, der 58 er drivi i fylkeskommunal regi.
- Til saman vil Viken bestå av 1,2 millionar innbyggjarar

Det er valt ein fellesnemnd bestående av 34 fylkespolitikarar, 9 medlemmer frå Buskerud, 9 medlemmer frå Østfold og 16 medlemmer frå Akershus. Fellesnemnda leiar prosessen med å bygge den nye fylkeskommunen.

I [sak 54/17](#) gjorde Regionrådet for Hallingdal slikt vedtak:

- Regionrådet for Hallingdal inviterer Buskerud fylkeskommune til å være med i et prosjekt som har som mål å klargjere Hallingdal sine mogeleheiter og utfordringar, i samband med prosess for etableringa av Viken fylkeskommune.
- Regionrådet for Hallingdal ynskjer ei politisk styringsgruppe representert med Regionrådet for Hallingdal og representantar fellesnemnda til Buskerud fylkeskommune.
- Regionrådet for Hallingdal vil setja av administrative ressursar til arbeidet og håpar Buskerud fylkeskommune og kan gjera det same.

- Regionrådet for Hallingdal ynskjer at arbeidet kan setjast i gang snarast mogeleg.

I brev dat. 25.01.2018 seier Buskerud fylkeskommune:

«Vi ser meget positivt på vedtaket som er gjort i regionrådet og stiller både i en politisk styringsgruppe og setter av adm.ressurser til prosjektet.»

Hallingtinget drøfta i sak 05/18 mogelege utfordringar i forhold til m.a. vidaregåande skular, fylkesvegar og samferdsel generelt. Det var og drøftingar i forhold til Hallingdal sin framtidige posisjon som distriktsområde, fjellregion og i høve til m.a. fjellandbruk. Regionrådet skal følgje opp Hallingtinget sine innspel og vedtak i [sak 16-16](#).

Regionrådet for Hallingdal har følgd prosessane i Viken og arbeidar med tilnærminga eit utviklingskontor/innovasjonskontor i Hallingdal. Kva rolle/oppgåver kan/vil Hallingdal ta som region i Viken fylkeskommune? Dette er eit arbeid som vil ha prioritet fyrste halvår 2019.

5.12 Hallingbussen

Ein tidleg morgonavgang frå Hallingdal til Oslo, med buss eller tog, er heilt avgjerande for at Hallingdal skal ha eit reelt kollektivtilbod, i forhold til dagsturar.

Etablert prøveperiode med Hallingbussen vart gjennomført for 2017. I samband med budsjettet for 2018 gjorde fylkestinget slikt vedtak: *Hallingbussen støttes med kr 820.000,- kroner til vidare drift i 2018. Fylkestinget ber om at det settes i gang et samarbeidsprosjekt med regionrådet og næringslivet i Hallingdal for å kartlegge det reelle behovet for kollektivtrafikk.*

I samband med budsjetthandsaming for 2019 gjorde fylkestinget slikt vedtak:

Hallingbussen finansieres gjennom økt ramme til kollektiv. I 2019 avsettes 1 million kr til å dekke drift. Fra 2020 dekkes 1 million kr til direktekjøp av Hallingbussen som en fast årlig ordning.

5.13 Hallingdal 2020

5.13.1 Generelt

I mange samanhengar og i mange fora blir det drøfta og etterlyst felles strategiar og felles handlingar, for at Hallingdal skal møte framtida på best mogeleg måte. Dette er og tema som er sentrale i Strategisk plan for Hallingdal, og som Regionrådet for Hallingdal har høgt på dagsorden direkte og indirekte. Eit viktig tema har vore avklaringar og ynskje om ei sterkare og tydelegare profilering av Hallingdal som region. Dette blir sett på som grunnleggjande for det arbeidet Hallingdal sjølv må gjera, for utvikling av eigen region.

Strategisk plan for Hallingdal har m.a. som mål at kommunane i Hallingdal skal gjera kvarandre gode, med tiltak som m.a. går på vidareutvikle profilering/identitetsbygging. Bakgrunnen for dette er m.a.:

- Felles bu- og arbeidsmarknadsregion
- Felles kultur/identitet
- Felles utfordringar

- Felles budskap
- Felles plan (Strategisk plan for Hallingdal)
- Meir slagkraftig
- Ynskje om å vera tydelegare
- Ynskje om å byggje eit godt omdøme

Ut frå dette tok Regionrådet for Hallingdal initiativ til ei større samla satsing med tittelen ”Hallingdal 2020”. Regionrådet søkte om nasjonale bulystmidlar, og fekk full utteljing med eit tilskot på. 3.050.000.

Hallingdal er ein felles bu- og arbeidsmarknadsregion, der det m.a. gjennom prosjektet Hallingdal 2020 er eit mål å tydeleggjera og styrke Hallingdal sin posisjon, også som hovudferdselsåre og møteplass mellom Austlandet og Vestlandet. Hallingdal er også Norges største reiselivsregion. Dette gjer at me må legge til rette for både eigen arbeidskraft, arbeidsplasser og dei som besøker oss. Hallingdal 2020 handlar mykje om å skapa ein regionkultur. Denne kulturen skal hjelpe oss til å jobbe spissa mot definerte målgrupper for å klare å tiltrekke oss unge menneske som vil bu og arbeide i regionen.

Hovudretningar i prosjektet:

- Hallingdal tek ein posisjon – møteplassen mellom aust og vest
- Målgrupper i forhold til rekruttering;
 - o Ung Halling 15-25 år
 - o HytteHallingen
 - o Kvinne 28 år
- Verdiar – leiken, ekta, fri og frisk

Hallingdal 2020 bør i løpet av 2019/2020 evaluerast og eventuelt revitaliserast.

5.13.2 Merkevareplattform for Hallingdal

Merkevarplattforma vart lansert 18.desember 2013. Etter det har det vore arbeidd aktiv for at merkevareplattforma skal nyttast av flest mogeleg, med eit planmesseig forankringsarbeid. Det at Hallingdal har fått ein felles logo betyr ikkje at den automatisk blir brukt. Etter vel fem år med fokus på ny logo og heile merkevareplattforma kan me seia at me har lykkast. Logoen er i dag eit naturleg element både for Regionrådet og kommunane, men også i næringslivet og i ulike organisasjonar. Samstundes er det viktig å understreke at eit slikt merkevarearbeid av ein heil region (place branding) ikkje er ein happening, men arbeid over tid. Dette er eit kontinuerleg arbeid som vil halde fram som ei prioritert oppgåve.

Sjølve profilen er eit avtrykk tå Hallingdal. Dette er våre fjell og våre fargar. Fargane speglar dei 4 årstidene, målarkunsten, bunadstradisjonar, handtverk og den friske og leikne hallingen. Logoen utfordrar deg te å utforske og oppdage nye ting – akkurat som i Hallingdal. Innimellom fjella kan du sjå ein H. H'en står for Hallingdal og den symbolisera og vise at Hallingdal er møteplassen mellom aust og vest.

HALLINGDAL

Målsettinga for satsinga er m.a.:

- Styrke vår felles identitet gjennom ein tydeleg profil.
- Samordne merkevarebygging av regionen slik at Hallingdal blir så attraktiv og tydeleg som mogeleg i sin kommunikasjon.

- Styrke regionen som bu- og arbeidsmarknad, samtidig gi reiselivet og næringslivet i Hallingdal ein felles profil.
- Merkevareplattforma skal vera til bruk både for reiselivet, små og store næringsinteresser, lag og foreiningar og offentlege verksemdar i heile regionen.
- Oppnå ein vekselverknad mellom Hallingen sin identitet og kvalitet på produkt og tenester, frå og i Hallingdal. Dette vil i sin tur styrke merkevara og gjera den truverdig, i tillegg styrke heile regionen sitt omdømme.

Det er utvikla destinasjonsvariantar saman med Ål Utvikling AS, Nesbyen Turist og Næringssservice og Gol Reisemål.

Bakgrunnen er at destinasjonar i Hallingdal kan marknadsføre seg individuelt, samtidig som dei kan knytast opp mot Hallingdal og få ein meirverdi. Destinasjonsvariantane er laga med utgangspunkt i Hallingdal sin profil og fargepalett.

5.13.3 Rekruttering til Hallingdal

Det blir arbeidd på mange arenaer for å sikre stabil arbeidskraft. Det er av og til vanskar med å rekruttere arbeidskraft med fagutdanning og utdanning på høgare nivå. Ofte er det i slike samanhengar ikkje ein men to personar som treng arbeid, noko som sjølvstøtt er ei større utfordring i ein avgrensa arbeidsmarknad. Å sjå på Hallingdal som ein felles bu- og arbeidsmarkande er heilt avgjerande, for å sikre dei offentlege tenestene og utviklinga av næringslivet.

For å møte desse utfordringane blir det arbeidd med løysingar på tvers av kommunegrensene og styrking av samarbeidet både i privat og offentlig sektor. I denne samanheng er satsing på ungdom ein av dei viktigaste strategiane.

Regionrådet har rekruttering til Hallingdal som et prioritert arbeidsområde. I denne samanheng er det fleire tiltak/prosjekt som støttar opp om ei slik satsing, som:

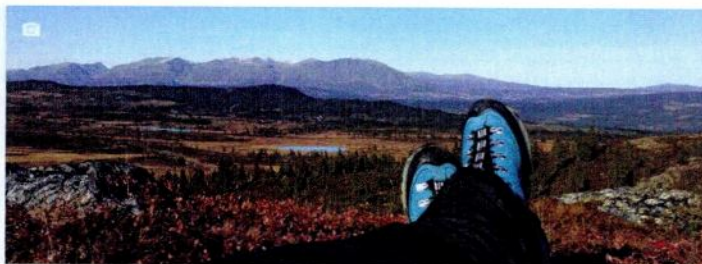
- Ungt Entreprenørskap
- Yrkesmessa
- Hallingdal 2020
- Hallingtreff
- Hallingdal Ungdomsråd
- Byregionprogrammet

Jobb i Hallingdal

Etter tre års drift har Facebook sida «Jobb i Hallingdal» ca. 2500 relevante følgjarar. Sida er godt etablert og er mykje brukt både av lokalt næringsliv og arbeidssøkande i og til regionen vår. Sida er eigd og blir drifta av Regionrådet for Hallingdal, gjennom Hallingdal 2020.

Målet med sida er å gjera det enkelt for alle som leitar etter jobb i Hallingdal, å få oversikt over kva som finns av ledige stillingar. På sida blir det samla ledige stillingar frå Finn, NAV, kommunale nettsider og andre relevante stader, slik at dei som er på jakt etter jobb i Hallingdal, skal finne fram på ein enkel måte.

Sida formidlar også CV og ei helsing frå dei som er på jakt etter arbeid. Sida er godt kjent i Hallingdal og ein naturleg kanal for ledige stillingar.

Løysinga er «manuell» og er ikkje ei framtidsretta løysing. Det blir derfor vurdert andre løysingar for å skapa «møteplassen» mellom arbeidssøkjar og arbeidsgjevar, i Hallingdal.

5.13.4 Yrkesmessa 2018

Yrkesmessa for Hallingdal i regi av Regionrådet for Hallingdal, har vore arrangert ca. annan kvart år sidan 2000. Årets yrkesmesse var den tiande og vart arrangert på Storefjell Høyfjellshotel 9 - 10. januar.

Yrkesmessa er eit tilbod til alle 9. og 10.klasse elevar og vg1-elevar og vg2 elevar ved dei vidaregåande skulane i Hallingdal, totalt ca. 1100 elevar. I år var det 68 utstillarar frå næringsliv, kommunar, utdanningsinstitusjonar og lærlingetilbydarar.

Målet med yrkesmessa er å:

- Gje ei samla heilskapleg oversikt over utdanningsvegar og fagopplæringstilbod, samt yrkestilbod som er i Hallingdal.
- Informere og bevisstgjere elevane om dei val dei kan, eller må gjere i forhold til sine interesser og ynskjer.
- I tillegg er yrkesmessa eit arrangement der ulike bedrifter og opplæringskontor møtes, noko bedriftene set pris på.

Ei eigen prosjektgruppe med Pål Rørby (HallingExpo) som prosjektleiar stod for gjennomføringa av yrkesmessa. Yrkesmessa er heilt avhengig av gode hjelparar frå skular, næringsliv, kommunar og opplæringskontor for å lykkast. I denne forbindelse er det på sin plass å gje spesielle ros til Stig Boholm, rådgjevar ved Ål vgs, som har gjort ein innsats ved kvar yrkesmesse og vore ein pådrivar, som gjer at Hallingdal har ei yrkesmesse som fungera svært godt.

5.13.5 Hallingdalskonferansen

I oktober 2018 vart Hallingdalskonferansen arrangert for 6. gong. HallingExpo er initiativtakar og Regionrådet for Hallingdal er medspelar og ser at konferansen støtter opp om satsingane i Strategisk plan for Hallingdal. Målet med konferansen er å skapa ein møteplass der næringslivet i Hallingdal og det offentlege samlast, for å drøfte dagsaktuelle tema, og å få påfyll. Årets konferansen var på Vestlia resort på Geilo og samla vel 150 deltakarar, til ein svært vellykka konferanse.

5.13.6 Kva skjer

Hallingdal sin felles aktivitetsskalender vart lansert hausten 2014. Før dette hadde Hallingdal ikkje hatt noko felles verktøy som synleggjorde kva som skjer i regionen vår. Regionrådet tok initiativ til å etablere aktivitetsskalender på nett, for heile Hallingdal. Her er det oversikt over alle aktivitetar i heile regionen og det kan registrerast egne aktivitetar. Målet er enklare oversikt over det som skjer i Hallingdal, betre marknadsføring, høgare besøkstal og betre styring på arrangement i regionen. Gjennom 2018 har det vore arbeid for å gjera kalenderen meir attraktiv og synleg.

5.13.7 Hallingambassadørar

I desember 2017 vart andre pulje Hallingambassadørar lansert. 12 ungdommar som har ei avtale på 2 år. Hallingambassadørar er ungdom frå Hallingdal, som utmerkar seg og skapar positiv merksemd om Hallingdal i og utanfor regionen. Det er ikkje nok med ein flott prestasjon, det må også koma tydeleg fram at regionseljaren er stolt over eigen stad. Hallingambassadøren skal og vera gode førebilete for andre ungdommar. I tillegg er utnemning til

Hallingambassadør ei påskjønning.

Hallingdal treng ungdom, Hallingdal treng arbeidskraft, Hallingdal er avhengig av folk som vil besøke oss. Alle i Hallingdal vil kunne vera «seljarar» av regionen, men me treng større bevisstheit og motivasjon for at me faktisk er ambassadørar av eigen stad.

5.13.8 Hallingdal ungdomsråd (HUR)

I 2009 drøfta og støtta Hallingtinget oppretting av eit regionalt ungdomsråd med bakgrunn i ynskje frå dei kommunale ungdomsråda. I sak 44/09 gjorde Regionrådet vedtak om å støtte opprettinga av Hallingdal Ungdomsråd (HUR). Regionrådet rådde og til at rådet sitt årlege budsjett blir styrka med eit årleg beløp til drift av HUR, noko som no er ein del av budsjettet til Regionrådet. HUR har synt seg som esvært aktivt råd og det blir helde årleg møte med Regionrådet. I tillegg er HUR eit viktig organ for Hallingdal 2020, i arbeidet med rekruttering og profilering. Frå 2014 vart det gjort ei endring slik at prosjektleiar for Hallingdal 2020 også er sekretær for HUR. I 2018 hadde HUR 4 møter.

I 2018 har HUR arbeid fram ny logo som er basert på profilhandboka til Hallingdal.

5.13.9 Hallingdal Fotballklubb

For 2018 har det vore eigen samarbeidsavtale (sponsoravtale) mellom Hallingdal Fotballklubb (HFK) og Hallingdal representert ved Hallingdal Kraftnett og Regionrådet for Hallingdal. Avtala blir vidareført i 2019.

5.13.10 Kulturtradisjonar, språk og styrking av dialektbruk

I 2018 har Regionrådet ved fleire høve drøfta kulturtradisjonar, språk og styrking av dialektbruk. Konkrete tiltak i forhold til styrking av dialektbruk og kulturtradisjonar vil det bli arbeida vidare med i 2019.

5.14 Hyttemessa

Kvart år blir det arrangert ei stor hyttemesse på Exporama Senteret på Hellerudsletta, utanfor Oslo. Hallingdal har i alle år vore godt representert, men ikkje stått samla. I framkant av messa våren 2015 tok Regionrådet ved Hallingdal 2020 initiativ til at Hallingdal skulle stå samla, etter førespurnad frå næringa. Hallingdal vart med dette ein av dei verkeleg store aktørane under messedagane og fekk stor merksemd. Våren 2018 var Hallingdal også samla og denne gongen endå sterkare og meir synleg. Hallingdal har her skapt seg eit viktig ansikt utover og møter eit viktig publikum, hyttehallingen. Frå næringa har det vore eit sterkt ynskje at tiltaket blir vidareført og utvida i 2019.

Hausten 2018 (21 – 23.september) vart det for fyrste gong arrangert eigen hyttemesse for Hallingdal, på Flå. Ut frå attendemeldingar er erfaringane gode og det vil bli arrangert tilsvarende hyttemesse i 2019.

5.15 Hallingtreff

Regionrådet arrangerer jamleg Hallingtreff i Oslo og Bergen. Her blir utflytta Hallingar og andre som er nysgjerrige på regionen vår invitert. Vi ynskjer å møte dei som er potensielle tilflyttarar. Målet er å gjera terskelen for å flytte lågare, og hjelpe dei som har eit ynskje om å etablere seg i Hallingdal. I mai reiste ein delegasjon til Trondheim og Oslo og arrangerte Hallingtreff. Også i år var det eit populært og godt treff. Dei som møtte var oppriktig interessert i Hallingdal og vi ser i ettertid at fleire familiar har flytta til Hallingdal, som ein konsekvens av dette treffet. Nytt i 2018 var at vi inviterte med oss ein Hallingambassadør for å underhalde under treffet. Dette var vellykka og en fin måte å knytte våre ambassadørar til budskapet om å flytte heim.

5.16 Samordning og styrking av næringssamarbeid i Hallingdal

I Strategisk plan for Hallingdal 2017 – 2020 er m.a. styrking av næringssamarbeid og utvikling av næringshagar/veksthus og å skapa klynger, miljø, nettverk eit prioritert tiltak.

Eit tiltak for å styrke næringssamarbeid i Hallingdal har vore etablering av Forum For Næringssamarbeid, der deltakarar i forumet er:

- Hallingdal etablerersenter
- Hallingdal Næringshage AS
- Torpomoen Drift AS
- HallingExpo
- Kommunane i Hallingdal
- Regionrådet for Hallingdal

Eit anna tiltak er arbeidet for etablering av «Hallingdal Innovasjon», der Hallingdal Næringshage AS, Torpomoen Drift AS, HallingExpo og Hallingdal Etablerersenterer er i prosess for å etablere ein felles organisasjon. Dette vil kunne vera med å skapa ein meir slagkraftig og effektiv aktør for næringsutvikling i heile Hallingdal.

5.17 Reiselivet

Turistnæringa er ei av dei viktigaste næringane i Hallingdal, og er eit satsingsområde for alle kommunane i regionen. Ut frå dette er og turismen eit prioritert innsatsområde for Regionrådet for Hallingdal. I 2017 vart det løyvd kr. 300.000 til sykkelprosjekt Tråkk`N`Roll for 2018 og kr. 100.000 til profileringsprosjekt langrenn, for 2018.

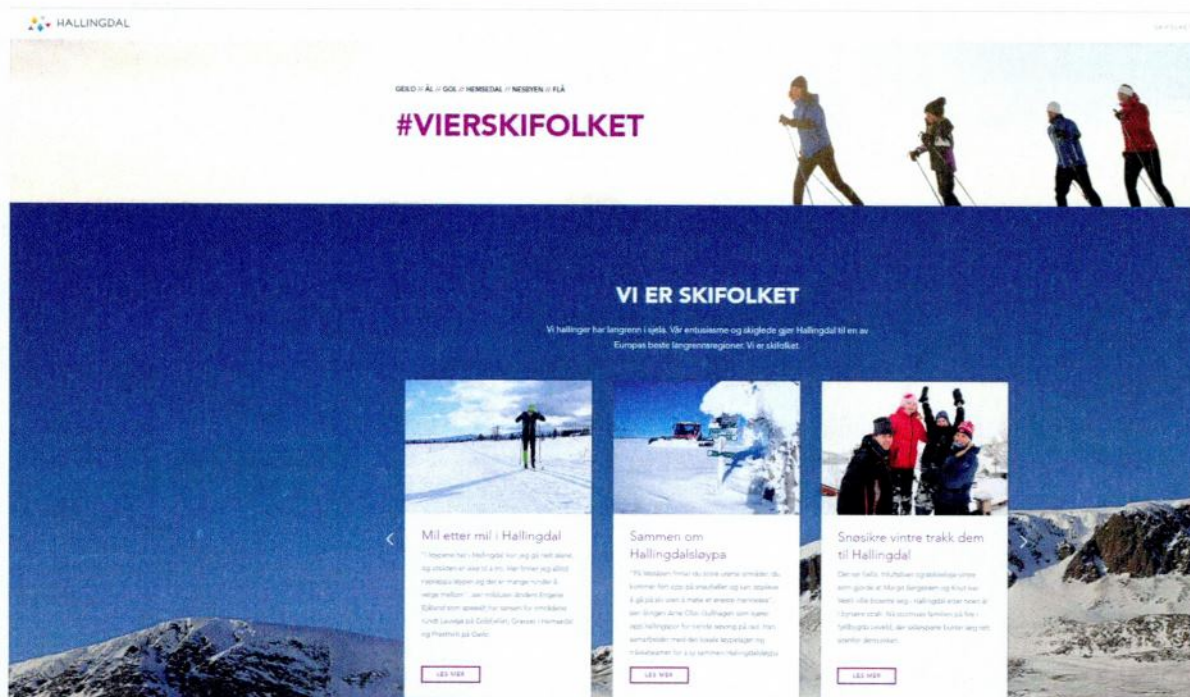
Tråkk`N`Roll er eit utviklingsprosjekt for terrengsykkling. Prosjektet har som mål å skapa vekst i Hallingdal gjennom utvikling av terrengsykkeltilbodet. Dette er ein marknad som er i kraftig vekst både i Norge og internasjonalt. I Hallingdal er det svært gode mogelegheiter for utvikling terrengsykkeltilbodet som blir vurdert som eit viktig bidrag til sumarturismen. Hallingdal har i løpet av kort tid teke ein posisjon som Norges mest offensive region for bærekraftig og familievennleg utvikling av terrengsykkling. Når mange gode krefter trekker i same retning får vi gode resultat. Tråkk`N`Roll saman med fleire andre har i 2018 ei total terrengsykkelinvestering i regionen på ca. xx mill. kroner , i tillegg kjem direkte anleggsutgifter. Satsinga har vorte til gjennom grundig forarbeid, fokus på kvalitet og kompetanse, samt ein eineståande regional laginnsats, der Regionrådet for Hallingdal har vore ein viktig aktør.

Langrennsprosjektet

Hallingdal har i dag eit omfattande og godt utvikla løypenett som blir vurdert å ha stort potensiale på tvers av kommunane. Hallingdal har noko av det beste skiløypenettet i landet, og me har og mange årlege og store skiarrangement. Dette må synleggjerast og utviklast. Interesse for langrenn og turski er stor, og stadig aukande både i Norge og i utlandet. Med dette som bakgrunn vart langrennsprosjektet etablert og er i dag eit tett samarbeid mellom alle dei 6 destinasjonane i Hallingdal. Prosjektet er eit profileringsprosjekt, og ikkje eit produktutviklingsprosjekt. Gjennom 2018 har prosjektet vidareutvikla www.hallingspor.no. Vår felles brosjyre blir nytta i mange samanhengar og fungera godt i marknadskommunikasjonen. Det er arbeid aktivt med www.skisporet.no.

Langrennsprosjektet i Hallingdal er ein suksess og har sidan oppstart i 2015 jobba godt med profilering av Hallingdal som langrennsregion.

Parallelt med kampanjar og prosjekt har det utvikla seg eit viktig samarbeid mellom dei 6 destinasjonane (Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål og Hol). Det er skapt møteplassar for konkret arbeid og deling av informasjon. Det er etablert ein kultur for deling og eit fora, ikkje berre for langrenn, men for reiseliv i Hallingdal.

5.18 Hallingdal og EU/EØS

Hallingdal har i liten grad nytta seg av mogelegheitene som ligg i dei ulike EU-program. Det er og ei kjennsgjerning at Hallingdal har svak kompetanse i forhold til EU/EØS og regionalpolitikk og aktuelle Eu-program. I løpet av 2018 vart det gjennomført tiltak for å betre kunnskapsgrunnlaget og vurdere aktuelle EU-program.

- I regionrådsmøte 23.februar 2018 orienterte direktør Jan Edøy ved Osloregions Europakontor om EU/EØS/regionalpolitikk/Eu-program/europeisk fjellpolitikk/turisme. Ut frå dette var det ei drøfting om mogelegheitsrommet for Hallingdal
- 13.mars arrangerte Regionrådet for Hallingdal, Buskerud fylkeskommune og Osloregions Europakontor temadag, Hallingdal og EU/EØS, mogelegheiter.
- I samband med regionrådsmøte 14.mars vart eventuell studietur til Brussel drøfta.
- 11 - 13. september vart det arrangert studietur til Brussel. Utgangspunktet var arrangement i regi KS og dei ulike regionane i Norge sine Brusselkontor, EU/EØS på 1-2-3. I tillegg vart det laga eige program ein dag for Hallingdal, i regi av Osloregionens Europakontor og Buskerud fylkeskommune. Her var tema distrikts- og fjellpolitikk, reiseliv og aktuelle EU-program for Hallingdal.

Ut frå dei tiltak som er gjennomført i 2018 er det skapt eit betre kunnskapsgrunnlag og det er etablert kontakt med «gode hjelparar», slik at Hallingdal i 2019 kan arbeide meir målretta i forhold til aktuelle EU-program

5.19 Regionalt næringsfond

Det er bygd opp midlar i eit regionalt næringsfond, som har fått statlege midlar i 2006 -2008 og 2010 – 2013, i tillegg fylkeskommunale midlar i 2014. Ubrukte midlar pr. 31.12.2018 var kr. 3.630.066. Etter avtale med Buskerud fylkeskommune skal desse midlane vera nytta innan utgangen av 2019, for å medverke til gjennomføring av vedteken Strategisk plan for Hallingdal.

5.20 Skjønnmidlar til omstillingstiltak

For 2018 løyvde fylkesmannen i Buskerud skjønnsmidlar kr. 700.000 til Innkjøpsløft Hallingdal.

5.21 Fjellnettverket

Fjellnettverket er eit regionalpolitisk samarbeidsnettverk for kommunar, regionråd og fylkeskommunar i Sør-Norge, der fjellområda er ein viktig del av ressursgrunnlaget og føresetnadane for næringstilpassing, kultur og livsvilkår.

Måla og arbeidsområda for Fjellnettverket er:

- Vera pådrivar for å skapa ein ny fjellpolitikk i Norge og medspelar i norsk regionalpolitikk.
- Kunnskapsformidling om nasjonale og internasjonale tema
- Politikktutforming internasjonalt og deltaking i Euromontana

Fjellnettverket har vore pådrivar for ei ekstra nasjonal satsing for fjellområda, for å styrkje grunnlaget for næringsutvikling og verdiskaping i fjellområda.

Frå 1.4.2016 vart det etablert eit permanent kontor for Fjellnettverket, som no har kontorstad Reiselivssenteret på Geilo.

Fjellnettverket skal i 2019 (slutten av mai) ha den årlege fjellkonferansen i Hallingdal der Regionrådet for Hallingdal er samarbeidspart.

5.22 Regional plan for idrettsanlegg

Regionrådet for Hallingdal vidareførte i 2017 arbeidet med plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet på regionalt nivå. Gol kommune har prosjektleiinga for arbeidet.

Forslag til regional plan for ordinære idrettsanlegg med regional betydning i Hallingdal vart sendt på høyring til idrettsråda, kommunar, fylkeskommune, aktuelle organisasjonar og institusjonar hausten 2017. Etter høyringsfrist har styringsgruppa handsame innkomne uttalar, og planen skal handsamast i Regionrådet for Hallingdal og vidare i dei einskilde kommunane i Hallingdal.

6. UTTALAR

Hallingtinget har gjeve uttale til følgjande saker i 2018:

- Sak 07-18 NOU 2017:17 På ein søndag? Høyringssvar

Regionrådet har gjeve uttale til følgjande saker i 2018:

- Sak 26/18, Høyring jernbanesektoren sitt handlingsprogram 2018 – 2029
- Sak 44/18, Høyring, Forslag til felles regionalt handlingsprogram 2019 -2020, «Smart samhandling i Buskerud» for regional plan for verdiskaping og næringsutvikling 2015 – 2020 og regional plan for kunnskapssamfunnet 2016 – 2020.
- SAK 49/18, Høyringsuttale Kunst og kulturstrategi for Buskerud 2019 – 2022

7. VERV

Oversikt over div. verv der medlemmer frå Regionrådet er representert:

- Representant til styre for Hallingdal Næringshage: Tore Haraldset
- Representant til styre Forum Nye Bergensbanen: Heidi Granli
- Representant i Hallingdal Ungdomsråd, ordførarane etter tur
- Fagrådet i Hallingdal Etablerersenter: Heidi Granli
- Representantar til Rådet for Fjellnettverket:
 - o Oddvar Grøthe, vara Tor Egil Buøen
 - o Heidi Granli, vara Tore Haraldset
- Representantar til styre for Fjellnettverket: Solveig Vestenfor
- Rådet for SLT-Hallingdal (kriminalitetsforebyggande tiltak)
 - o Tor Egil Buøen
 - o Tore Haraldset
 - o Petter Rukke
- Representant til styre for Hallingdal Folkehøgskule: Solveig Vestenfor
- IS Rv7: styremedlem Tor Egil Buøen
Sekretariatsfunksjon: Knut Arne Gurigard
- Utviklingsforum Buskerud fylkeskommune: Oddvar Grøthe, vara Solveig Vestenfor

8. PERSONELL

Personell knytt til regionrådskontoret pr. 31.12.2018

- Knut Arne Gurigard, dagleg leiar
- Målfrid Dusegard, sekretær
- Ulrikke Ytteborg, rådgjevar
- Ellen Stabbursvik, prosjektleiar vannområde Hallingdal og Valdres, samla 100% stilling (blir avslutta 15.1.2019)

9. ØKONOMI

Driftsrekneskapet for 2018 har eit meirforbruk (underskot) på kr. 70.403,35.

Det var budsjettert med totale driftsutgifter på kr. 2.765.000 og inntekter på kr. 2.765.000 inklusive kr. 620.000 i eigeninnsats på prosjekt.

Disposisjonsfond var 31.12.2017 på kr. 803.615,76.

Disposisjonsfond var 31.12.2018 på kr. 912.425,37. Dette skuldast at overskot på kr. 108.809,61 i 2017 som vart vedteke overført til disposisjonsfond.

Ved gjennomgang årsavslutning 2018 vart det funne at ei renteinntekt var dobbeltført i 2017 med kr. 62.348. Denne er ikkje korrigert ved kostnadsføring i 2018, men ført mot balansepost i påvente av vedtak i Hallingtinget.

10. MOGELEGHEITAR OG UTFORDRINGAR

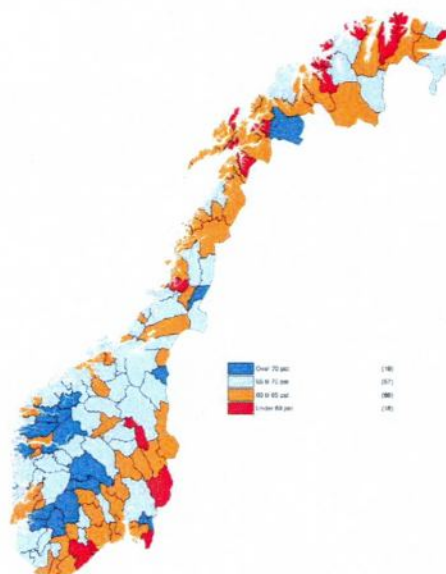
Nasjonale mål for regional- og distriktpolitikken er: *«regional balanse gjennom vekstkraft, likeverdige levkår og berekraftige regionar i heile landet. Ein berekraftig region har ei balansert samansetjing av befolkninga og forvaltar menneskelege ressursar og naturressursar for utvikling og verdiskaping no og i framtida. Dette vil leggje til rette for å halde på hovudtrekka i busetjingsmønsteret.»* (Jf. [Meld. St. 18 \(2016-2017\) Berekraftige byar og sterke distrikt](#)). Med dette som utgangspunkt vil regionale utvikling kunne vurderast ut frå m.a.: følgjande tema:

- Økonomisk vekst og næringsutvikling
- Arbeidsmarknad og kompetanse

- Levekår
- Demografi og befolkningsutvikling
- Natur, klima og miljø

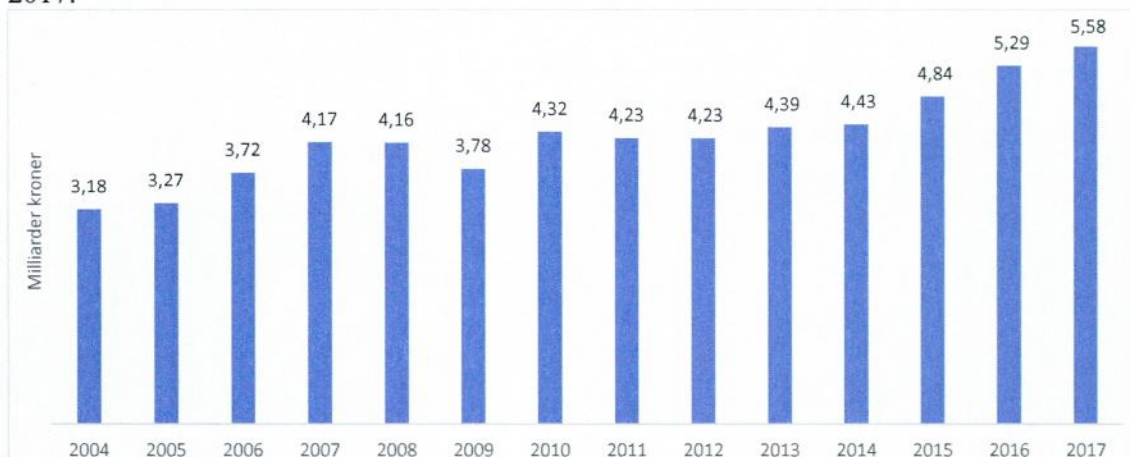
Ein bærekraftig region har ein balansert samansetning av befolkning og forvaltar menneskelege ressursar og naturressursar for utvikling og verdiskaping no og i framtida.

I framstilling av utviklingstrekk blir det ofte nytta ei inndeling av landet i bu- og arbeidsmarknadsregionar (BA-regionar), der Hallingdal er ein region av totalt 160. Høg deltaking i arbeidslivet indikera god utnytting av arbeidskraftressursane i ein region, og i landet samla. Sysselsettingsandelen er viktig, både for folk sine mogelegheiter til inntekt og forsørging, og for mogelegheitene for det offentlege til å finansiere velferdsordningar og andre investeringar. Alle fylka har opplevd ein nedgang i sysselsettingsdelen sidan toppen i 2008. Dei 19 BA-regionene med ein sysselsettingsdel på over 70 prosent er spreidd over heile landet, men som ein ser er Hallingdal ein av desse.

Sysselsette i prosent av befolkninga (15–74 år) per 4. kv. 2016. BA-regioner (kjelde SSB (tabell 07984 og 07459)).

Ser me på vekst i verdiskaping kjem og Hallingdal rimelg godt ut, veksten heldt fram i 2017.

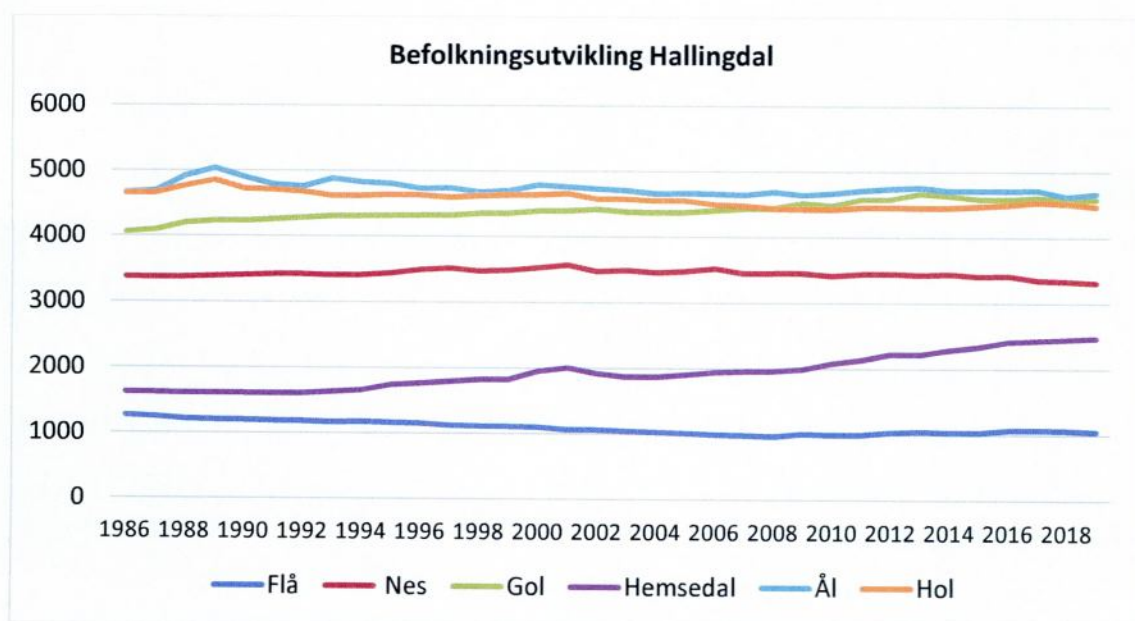

Verdiskaping i mill. NOK i privat sektor på virksomhetsnivå (utan finans, olje og sjukehus) Kjelde: Menon (2018)

Telemarksforskning har utvikla ein modell for å synleggjera attraktivitet. Utgangspunktet er at det er to måtar ein region kan skape ekstra vekst på. For det fyrste kan regionen skapa kvalitetar som aukar innflytting og reduserer utflytting; bustadsattraktivitet. For det andre kan regionen skapa næringsattraktivitet som fører til ekstra vekst i tal på arbeidsplasser. Denne framgangsmåten kan gje ein peikepinn på kvar Hallingdal står i forhold til andre regionar.

Bustads og næringsattraktivitet i Buskerud i perioden 2007 -2016. (Kjelde: Telemarksforskning)

Når det gjeld befolkningsutvikling i Hallingdal over tid er det ein viss vekst, der det fyrst og fremst er Hemsedal som har hatt vekst dei seinare åra. Kvart år er det ein flyttestraum ut av Hallingdal, spesielt prega av unge menneske som flytter til byar som Oslo eller Bergen, for å studere. Dei fleste kjem ikkje attende. Som for dei fleste distriktsregionar, er det innvandring som gjev Hallingdal ei viss positiv befolkningsutvikling.

Utviklingspotensialet i ein region kan i mange tilfelle vera meir påverka av alderssamansetning enn av befolkningsauke. For Hallingdal har det i perioden 1986 – 2018 vore ein nedgang i aldersgruppa 0 - 49 år, frå 65,7% til 57,3% (landssnittet har endra seg frå 69,2 til 64,1%). Dette er ikkje ei spesiell utvikling for Hallingdal som distriktsregion, men det er ei utvikling som må takast på alvor. Fleirtalet av distriktsregionane har høgt fødselsunderskot, også i nasjonal samanheng. Årsakene til dette er alders- og kjønnsamansetning som gjev låg naturleg vekstkraft. Flyttrekneskapet for desse regionane er negativt. Dette saman med fødselsunderskot fører ein svak befolkningsdynamikk. Dette gjer at det mønsteret me ser i dag vil halde fram i dei komande åra. Det er viktig å understreke at i denne samanheng har ikkje Hallingdal alle dei trekka som er typiske for ein distriktsregion. Spørsmålet i denne samanheng vil vera kva Hallingdal som region kan gjera for å forsterke dei positive trekka og redusere dei negative.

Vekstutsiktene for Norge har vorte svekka dei siste åra. Befolkningsveksten har vorte svakare på grunn av fallande innvandring og lågare fruktbarheit. Dersom denne utviklinga held fram vil det påverke veksten negativt i kommunar og regionar dei neste åra. Dei strukturelle vilkåra for vekst har derfor vorte svakare enn tidlegare. Hallingdal kan til ein viss grad påverke eigen vekst, men det er m.a. avhengig av vekst i arbeidsplassar i næringslivet. I denne samanheng er streke krefter i forhold til urbanisering og sentralisering ei utfordring. Samtidig blir konkurransen hardare, ikkje berre i produktmarknadane, men også i konkurransen om å tiltrekke seg kompetanse, bedrifter og kapital. Sagt på ein annan måte leiar globalisering til stadig større lokaliseringskonkurranse. I denne verkelegheita står Hallingdal, som dei fleste distriktsregionar, overfor nokre utfordringar, både når det gjeld befolkningsutvikling, næringsstruktur, arbeidsplass-/sysselsettingsutvikling og avstandsulemper.

Nokre av hovudutfordringane kan oppsummerast slik:

- Urbanisering og sentralisering
- Internasjonal, nasjonal og regional lokaliseringskonkurranse
- Internasjonalisering og globalisering av markadar og næringar
- Kunnskapsbasert og innovasjonsdriven næringsutvikling
- Digitalisering av produkt, tenester og kommunikasjonsformer
- Klima

Sjølv om Hallingdal fram til no har vore skåna for dei store dramatiske endringane som kjenneteiknar typiske uttynningskommunar, er det fleire varselamper som må takast på alvor. Det er mange trusselbilete t.d. utflytting, mangel på arbeidsplassar for folk med høgare utdanning, stadige forsøk på sentralisering av statlege arbeidsplassar og endra rammevilkår. For distrikta og spesielt for ein reiselivsregion som Hallingdal vil det vera naudsynt med eit godt utbygd kommunikasjonsnett.

Hallingdal har som dei fleste regionar sterke sider som gjer eller kan utviklast til konkurransefortrinn. På same måte er det svake sider som kan vera ulemper og som gjev utfordringar. Regional utvikling handlar om å skape levedyktige og attraktive lokalsamfunn, kommunar og regionar. Det må være arbeidsplassar, infrastruktur, skuletilbod, fritids- og kulturtilbod med variasjon, mangfald og god kvalitet slik at folk vel regionen, kommunen eller lokalsamfunnet som sin livsarena.

Stikkord for utvikling av Hallingdal kan oppsummerast slik:

- Behalde levande lokalsamfunn
- Oppretthalde folketalet med balanse i alderssamansetning og kjønnsfordeling.
- Å legge til rette for omstilling, nyskaping og kreativitet.
- Å synleggjera Hallingdal sine mogelegheiter og behov overfor sentrale styresmakter.
- Å ta vare på det beste i Hallingdal sin kultur og tradisjon.
- Å styrke samarbeidet og bygge nettverk internt og eksternt.
- Å auke kompetansenivået.
- Sikre god kommunikasjon
- Oppretthalde eit godt tenestenivå for næringsliv og innbyggjarar i forhold til statlege tenester

Strategisk plan for Hallingdal vil ta tak i desse utfordringane og har prøvd å setja fokus på omsyn til bulyt/blilyst, arbeidsmarknad, kunnskapsmiljø og næringsliv. Hallingdal sin attraktivitet som buområde og for næringslokalisering skal styrkast.

Ungdommen er den viktigaste ressursen i det framtidige Hallingdal. Me treng ungdom som kan og vil omstille og nyskape ut frå eigen kompetanse og ut frå lokale ressursar og behov. Regionen må arbeide aktivt for å gje ungdommen innsikt og tru på ei framtid i Hallingdal. I denne samanheng er fleire av tiltaka i strategisk plan viktige verktøy.

Profilering av Hallingdal som ein samla region vil kunne få stor verdi i framtida. Også i næringslivssamanheng, ikkje minst innan reiselivet vil dette ha mykje å seia. Overfor fylke og stat og ulike vesen og etatar vil det i mange samanhengar vera ei styrkje å opptre som ein samla region. For at det regionale samarbeidet skal lykkast er det behov for dialog, betre informasjon og synleggjing av kva Regionrådet arbeidar med, både i forhold til det politiske miljøet og Hallingdal generelt.

For å lykkast er det nødvendig med godt samarbeid på alle nivå i tillegg til gode alliansepartnarar.

Viktige saker i 2019 er m.a:

- Oppfølging/gjennomføring Strategisk plan for Hallingdal
- Regional organisering, vidareutvikling av det interkommunale samarbeidet
- Klargjering for Viken fylkeskommune
- Oppfølging av Nasjonal Transportplan 2018 - 2029, med dei konkrete prosjekt som er viktige for Hallingdal.
- Oppfølging av arbeidet med regional planstrategi for Buskerud fylkeskommune
- Gjennomføring av partnerskapsavtala med Buskerud fylkeskommune
- Hallingdal 2020
- Rekruttering og kompetanseheving
- Følgje opp utfordringar i forhold til næringslivet i Hallingdal
- Oppretthalde eit godt tenestenivå for næringsliv og innbyggjarar i forhold til statlege tenester
- Arbeide for konkrete tiltak i forhold til styrking av dialektbruk og kulturtradisjonar

Hallingdal 18.4.2019

Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar